

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α

ΤΗΣ 5^{ης} ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ 19^{ης} ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2020

ΜΕΛΗ : Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος, Σωτηρία Ντούνη Μαρία Βλαχάκη, Άννα Λιγωμένου, Γεωργία Μαραγκού, Αγγελική Μαυρουδή, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος και Μαρία Αθανασοπούλου, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταμάτιος Πουλής, Κωνσταντίνα Ζώη, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Αγγελική Μυλωνά, Γεωργία Τζομάκα, Στυλιανός Λεντιδάκης, Θεολογία Γναρδέλλη Βιργινία Σκευή, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Σοφianού, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Βασιλική Προβίδη, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Αργυρώ Μαυρομμάτη, Ευαγγελία Σεραφή, Κωνσταντίνος Κρέπης, Ειρήνη Κατσικέρη, Γεωργία Παπαναγοπούλου, Νεκταρία Δουλιανάκη, Νικολέτα Ρένεση, Αικατερίνη Μποκόρου και Αντιγόνη Στίνη, Σύμβουλοι. Οι Σύμβουλοι Ελένη Λυκεσά και Δημήτριος Πέππας απουσίασαν δικαιολογημένα, ενώ η Σύμβουλος Βασιλική Πέππα αποχώρησε από τη διάσκεψη, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 1968/1991.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ : Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένης της Γενικής Επιτροπής της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Χρυσούλας Καραμαδούκη.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ : Ελένη Αυγουστόγλου, Επίτροπος, Προϊσταμένη της Γραμματείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ΘΕΜΑ Α΄

Με την έναρξη της συνεδρίασης, τον λόγο έλαβε ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου Ιωάννης Σαρμάς, ο οποίος εξέθεσε τα εξής:

Με την 66215/1.11.2019 απόφαση του τότε προεδρεύοντος Αντιπροέδρου και ήδη επιλεγέντος ως Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας, αποτελούμενη από τον ανωτέρω, την Αντιπρόεδρο Γεωργία Μαραγκού και τους Συμβούλους

Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταμάτιο Πουλή, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνο Εφεντάκη και Κωνσταντίνο Κρέπη, με αντικείμενο εργασίας τον εντοπισμό στη νομοθεσία περί Ελεγκτικού Συνεδρίου και, κυρίως, στον Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 (ΦΕΚ Α΄ 52), διατάξεων που χρήζουν τροποποίησης, προκειμένου, στη συνέχεια, να τεθούν υπόψη της Ολομέλειας του Δικαστηρίου προς έγκριση.

Η Ομάδα Εργασίας, ύστερα από διαδοχικές συνεδριάσεις, κατήρτισε σχέδιο διατάξεων με τις οποίες προτείνονται τροποποιήσεις και συμπληρώσεις στον ισχύοντα Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις ρυθμίζονται τρεις καίριας σημασίας αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου: (α) ο εντοπισμός συστημικών διαχειριστικών παθογενειών με την ανάλυση των αιτίων τους, (β) η διενέργεια ελέγχων ύστερα από απόφαση της Βουλής και (γ) η εκτίμηση της αξιοπιστίας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου της δημόσιας διοίκησης. Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών ιδρύεται «Τμήμα Ελέγχων», συγχρόνως δε οι προτεινόμενες ρυθμίσεις προβαίνουν σε βαθιά οργανωτική μεταρρύθμιση του Θεσμού με στόχο την ευρύτερη αποτελεσματικότητά του, ώστε, με την ανακατανομή ρόλων και τον εκσυγχρονισμό λειτουργιών και μεθόδων, να απελευθερωθεί πολύτιμος χρόνος εργασίας, δικαστών και υπαλλήλων, προκειμένου να ασκηθούν χωρίς ιδιαίτερη πίεση οι ως άνω αρμοδιότητες.

Πιο συγκεκριμένα, οι σημαντικότερες από τις τροποποιήσεις - συμπληρώσεις της υφιστάμενης νομοθεσίας αφορούν:

- (α) τον τρόπο λειτουργίας της Ολομέλειας του Δικαστηρίου,
- (β) την δημιουργία νέου Τμήματος Ελέγχων με μη δικαιοδοτικές αρμοδιότητες,
- (γ) τον καθορισμό - ανακατανομή της καθ' ύλην αρμοδιότητας μεταξύ των επτά Τμημάτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου με δικαιοδοτικές αρμοδιότητες,
- (δ) την αναβάθμιση της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου σε σχέση με τον έλεγχο των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των ελεγχόμενων φορέων,
- (ε) την επέκταση των διατάξεων περί ευθύνης και νομικής προστασίας που ισχύουν για την Εθνική Αρχή Διαφάνειας και στο προσωπικό του Ελεγκτικού Συνεδρίου,
- (στ) την απονομή αρμοδιότητας καταλογισμού στο Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον πρόκειται για έλλειμμα άνω των εκατό χιλιάδων (100.000,00) ευρώ,

(ζ) την αναδιατύπωση των διατάξεων για τους στοχευμένους ελέγχους, με δυνατότητα διενέργειάς τους και από ειδικό κλιμάκιο ελέγχου, στο οποίο μπορεί να συμμετέχουν και δικαστικοί λειτουργοί, όταν τούτο κρίνεται αναγκαίο ή εφόσον πρόκειται για ειδικούς ελέγχους ή υφίσταται σχετικό αίτημα της Βουλής ή Επιτροπής αυτής,

(η) τη δυνατότητα να διατίθενται στο Ελεγκτικό Συνέδριο υπάλληλοι ή συνεργάτες άλλων δημόσιων φορέων για τη διεξαγωγή ελέγχου που απαιτεί ιδιαίτερες τεχνικές γνώσεις ή εμπειρία,

(θ) τη δυνατότητα ελέγχου των λογαριασμών εντός των Καταστημάτων των ελεγχόμενων φορέων,

(ι) τη διαχείριση των εκκρεμοτήτων του Δικαστηρίου με συνεκτίμηση των ελεγκτικών του δυνατοτήτων και

(κ) την αναβάθμιση της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου για έκδοση των διαδηλώσεων και της ετήσιας έκθεσης, μέσω της ουσιαστικής συμβολής του Τμήματος Ελέγχων, πριν από την εισαγωγή τους στην Ολομέλεια για έγκριση.

Εν συνεχεία, ο Πρόεδρος και τα λοιπά μέλη της Ομάδας Εργασίας παρουσίασαν και ανέλυσαν διεξοδικά τις εισηγήσεις τους επί των επί μέρους τροποποιήσεων – συμπληρώσεων του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Η Ολομέλεια, μετά από μακρά συζήτηση, συναινούντος και του Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, αποδέχθηκε ομόφωνα και κατά πλειοψηφία τις τροποποιήσεις - συμπληρώσεις του ισχύοντος Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, όπως κατωτέρω αναλυτικά αναφέρεται:

1) Επί της αντικατάστασης του άρθρου 4:

Η Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με βάση το καθεστώς που ισχύει σήμερα, σε συνδυασμό με τα προβλεπόμενα στον ισχύοντα Κανονισμό Λειτουργίας του Δικαστηρίου (ΦΕΚ Β' 3139/21.11.2014), λειτουργεί σε μείζονα και σε δύο ελάσσονες σχηματισμούς. Η μείζων Ολομέλεια αποτελείται από το σύνολο των μελών του Δικαστηρίου, ενώ οι δύο ελάσσονες σχηματισμοί λειτουργούν κατά βάση με το ήμισυ αυτών, έτσι ώστε κάθε μέλος της Ολομέλειας να είναι μέλος μίας ελάσσονος. Στις ελάσσονες ολομέλειες προβλέπεται, επιπλέον, και η συμμετοχή πέντε αναπληρωματικών μελών.

Με τις προτεινόμενες διατάξεις γίνεται διάκριση μεταξύ της πλήρους, της μείζονος και των ελάσσονων σχηματισμών της Ολομέλειας.

Η πλήρης Ολομέλεια καθίσταται αρμόδια μόνο για μη δικαιοδοτικά θέματα, με βάση τα προβλεπόμενα σε σχετική κανονιστική απόφαση της Ολομέλειας. Η μείζων Ολομέλεια αποτελείται από είκοσι εννέα μέλη έναντι σαράντα δύο σήμερα. Οι ελάχιστες ολομέλειες γίνονται τρεις (από δύο) και αποτελούνται πλέον από δεκαπέντε μέλη, χωρίς πρόβλεψη αναπληρωματικών μελών. Με τον τρόπο αυτό εκτιμάται ότι η Ολομέλεια θα καταστεί περισσότερο ευέλικτη και αποτελεσματική, χωρίς κίνδυνο μείωσης της ποιότητας του έργου της - δικαιοδοτικού και μη. Παράλληλα, λόγω της συμμετοχής ουσιαστικά μικρότερου αριθμού μελών στις ελάχιστες και τη μείζονα Ολομέλεια, εκτιμάται ότι θα υπάρξει επιτάχυνση στο ρυθμό έκδοσης των σχετικών αποφάσεων.

Ενόψει αυτών, προτείνεται η αντικατάσταση του άρθρου 4 ως εξής:

*«Άρθρο 4
Ολομέλεια*

1. Η πλήρης Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου αποτελείται από τον Πρόεδρο, τους Αντιπροέδρους και τους Συμβούλους.

2. Η Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου λειτουργεί σε μείζονα και σε τρεις ελάχιστες σχηματισμούς. Η μείζων Ολομέλεια συγκροτείται από τον Πρόεδρο, τους Αντιπροέδρους και είκοσι Συμβούλους που προκύπτουν από κλήρωση. Οι είκοσι κληρωθέντες Σύμβουλοι συμμετέχουν στη μείζονα Ολομέλεια κατά τη διάρκεια ενός δικαστικού έτους. Κατά το επόμενο δικαστικό έτος συμμετέχουν υποχρεωτικά στη συγκρότηση της μείζονος Ολομέλειας οι Σύμβουλοι που δεν είχαν κληρωθεί το προηγούμενο έτος και όσοι κληρωθούν στη νεότερη κλήρωση. Η ελάχιστων Ολομέλεια συγκροτείται από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου και δεκατέσσερις Αντιπροέδρους και Συμβούλους. Όλοι οι Αντιπρόεδροι κατανέμονται με σειρά αρχαιότητας σε καθένα από τους τρεις σχηματισμούς της ελάχιστων Ολομέλειας μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός τους. Οι Σύμβουλοι προκύπτουν από κλήρωση. Αν για την συγκρότηση των τριών σχηματισμών της ελάχιστων Ολομέλειας απαιτείται Σύμβουλος να συμμετέχει σε δύο από αυτούς, επιλέγεται ο νεότερος Σύμβουλος. Στις ελάχιστες και τη μείζονα Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου μπορεί να προβλέπεται και η συμμετοχή δύο Παρέδρων με συμβουλευτική ψήφο. Με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου καθορίζονται οι αρμοδιότητες των σχηματισμών της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, μειώνεται ή αυξάνεται ο αριθμός των σχηματισμών της ελάχιστων Ολομέλειας και ρυθμίζονται λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής. Με ίδια απόφαση μπορεί να ορίζεται ότι μη δικαιοδοτικά θέματα υπάγονται στην αρμοδιότητα της πλήρους Ολομέλειας του Δικαστηρίου.

3. Για την ύπαρξη απαρτίας στις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων απαιτείται να παρίστανται οι μισοί συν ένας από το συνολικό αριθμό των μελών της Ολομέλειας, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου ή του νόμιμου αναπληρωτή του. Ο αριθμός των μελών διατηρείται περιττός με την αποχώρηση του νεότερου Συμβούλου ή αν αυτός είναι εισηγητής στη δικάζομενη υπόθεση με την αποχώρηση του αμέσως αρχαιότερου του.

4. Οι ελάχιστονες σχηματισμοί μπορούν να παραπέμψουν υπόθεση στη μείζονα Ολομέλεια. Ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου μπορεί να παραπέμψει υπόθεση απευθείας στη μείζονα Ολομέλεια λόγω μείζονος σπουδαιότητας.

5. Οι συμμετέχοντες στις δημόσιες συνεδριάσεις της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου φορούν τήβεννο, η οποία καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου».

Σε σχέση με την αντικατάσταση του άρθρου 4 διατυπώθηκαν και οι ακόλουθες απόψεις:

(α) Η Αντιπρόεδρος Σωτηρία Ντούνη ανέφερε ότι διατηρεί πολλές επιφυλάξεις ως προς την συγκρότηση των ελάχιστων σχηματισμών της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατόπιν κληρώσεως των μελών τους, δεδομένου ότι παρόλο που ο τρόπος αυτός αναδείξεως των μελών τους είναι αντικειμενικός, εξασφαλίζοντας αναμφίβολα και αδιαμφισβήτητη διαφάνεια κατά την συγκρότησή τους, δεν λαμβάνονται υπόψη και άλλες παράμετροι εξίσου σημαντικές για την ποιότητα της απονομής της δικαιοσύνης σε τελευταίο βαθμό από ένα Ανώτατο Δικαστήριο.

(β) Κατά τη γνώμη της Αντιπροέδρου Μαρίας Βλαχάκη, ο κατακερματισμός της Ολομέλειας σε τρεις ελάχιστονες συνθέσεις είναι ενδεχόμενο να δυσχεράνει την εύρυθμη λειτουργία αυτής, δεδομένου ότι στο Ελεγκτικό Συνέδριο – κατ' αντίθεση προς τα λοιπά ανώτατα δικαστήρια της χώρας – τα μέλη αυτής μετέχουν και στα Τμήματα του Δικαστηρίου, τα οποία είναι πρωτόδικοι δικαστικοί σχηματισμοί, με διαρκώς ανανεούμενη σύνθεση (καθώς ο Κανονισμός Λειτουργίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου θέτει ανώτατο όριο παραμονής πέντε ετών), οι αποφάσεις των οποίων αναιρεσιβάλλονται εν συνεχεία στην Ολομέλεια, με αποτέλεσμα να εγείρονται συχνά κωλύματα συμμετοχής, τα οποία είναι ευχερέστερο να αντιμετωπισθούν σε μία ευρεία παρά σε μία ελάχιστη σύνθεση.

(γ) Αναφορικά με το θέμα της συγκρότησης της μείζονος Ολομέλειας με τη συμμετοχή όλων των Αντιπροέδρων του Ελεγκτικού Συνεδρίου (προτεινόμενη παράγραφος 2 του άρθρου 4), οι Σύμβουλοι Γεώργιος Βοΐλης, Σταμάτιος Πουλής, Κωνσταντίνα Ζώη, Αγγελική Μυλωνά, Γεωργία Τζομάκα, Βασιλική Σοφianού, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Ευαγγελία Σεραφή και Γεωργία Παπαναγοπούλου εξέφρασαν την άποψη ότι η συμμετοχή των Αντιπροέδρων στη μείζονα Ολομέλεια δεν πρέπει να είναι *ex officio*, αλλά να επιλέγονται και αυτοί κατόπιν κληρώσεως, όπως οι Σύμβουλοι.

Στο σημείο αυτό αποχώρησε από τη διάσκεψη η Σύμβουλος Βασιλική Ανδρεοπούλου και προσήλθε η Σύμβουλος Βασιλική Πέππα.

2) Επί της προσθήκης νέου άρθρου 5Α

Με το νέο άρθρο 5Α αναβαθμίζεται και ενισχύεται ο ελεγκτικός ρόλος του Δικαστηρίου, με την δημιουργία νέου Τμήματος Ελέγχων, το οποίο καθίσταται αποκλειστικά αρμόδιο για το σύνολο των θεμάτων που σχετίζονται με τον προγραμματισμό και τη διενέργεια κάθε είδους ελέγχων (τακτικών, έκτακτων, στοχευμένων κ.λπ.). Στο Τμήμα αυτό θα περιέλθουν και οι αρμοδιότητες προετοιμασίας και επεξεργασίας των διαδηλώσεων και της ετήσιας έκθεσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι οποίες, εν συνεχεία, θα εισάγονται στην Ολομέλεια για έγκριση. Εκτιμάται πως η συγκέντρωση των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων σε έναν πάγιο σχηματισμό, χωρίς εμπλοκή *ad hoc* επιτροπών, θα συμβάλλει, λόγω της εξειδίκευσης των μελών του, στην αναβάθμιση του ελεγκτικού έργου του Δικαστηρίου και στην καλύτερη παρακολούθηση και έλεγχο των εργασιών των Υπηρεσιών Επιτρόπου, που παραμένουν και υπό το προτεινόμενο καθεστώς ο κύριος ελεγκτικός βραχίονας.

Ενόψει αυτών, προτείνεται μετά το άρθρο 5 να προστεθεί άρθρο 5Α ως ακολούθως:

«Άρθρο 5Α Τμήμα Ελέγχων

1. Στην αρμοδιότητα του Τμήματος Ελέγχων υπάγονται ο καθορισμός της στρατηγικής ελέγχων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο σχεδιασμός και η παρακολούθηση του ετησίου και του πολυετούς προγράμματος ελέγχων, η έκδοση των κάθε είδους εκθέσεων ελέγχου εφόσον αυτές δεν παραπέμπονται στην Ολομέλεια για έγκριση, ο προγραμματισμός και η παρακολούθηση των

στοχευμένων ελέγχων του άρθρου 40, καθώς και η επεξεργασία των διαδηλώσεων και της ετήσιας έκθεσης.

2. Το Τμήμα Ελέγχων έχει το γενικό τεκμήριο αρμοδιότητας για κάθε θέμα που σχετίζεται με τον προγραμματισμό και τη διενέργεια κάθε είδους ελέγχων.

3. Στο Τμήμα προεδρεύει ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου με αναπληρωτή του έναν Αντιπρόεδρο που ορίζεται από την Ολομέλεια κατά την έναρξη του δικαστικού έτους».

3) Επί της αντικατάστασης των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 8

Με την προτεινόμενη αντικατάσταση των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 8 επιδιώκεται η καλύτερη κατανομή της δικαιοδοτικής ύλης μεταξύ των επτά υφιστάμενων Τμημάτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ενόψει του όγκου και της φύσεως των εκκρεμών υποθέσεων. Τα συνταξιοδοτικά Τμήματα, στα οποία παρατηρείται μεγάλη εκκρεμότητα, γίνονται τέσσερα (από δύο), ενώ τα λοιπά Τμήματα, που κυρίως δικάζουν διαφορές από καταλογισμούς, περιορίζονται σε τρία (από πέντε). Εκτιμάται πως με την προτεινόμενη παρέμβαση ο συνολικός φόρτος εργασίας, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως και της δυσκολίας των υποθέσεων, θα κατανέμεται ομοιόμορφα μεταξύ των επιμέρους δικαιοδοτικών σχηματισμών, με ευμενείς συνέπειες στην ταχύτητα έκδοσης των αποφάσεων και την ποιότητα του δικαιοδοτικού έργου.

Ενόψει αυτών, οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 8 προτείνεται να αντικατασταθούν ως εξής:

«1. Ο αριθμός των Τμημάτων με δικαστικές αρμοδιότητες ορίζεται σε επτά. Η κατανομή των υποθέσεων σ' αυτά γίνεται ως εξής: (α) Πρώτο Τμήμα, οι καταλογιστικές διαφορές Δημοσίου και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν σε αυτό, καθώς και οι διαφορές από επιχορηγήσεις και κάθε είδους χρηματοδοτήσεις του Δημοσίου προς ιδιωτικά νομικά πρόσωπα ή ιδιώτες. (β) Δεύτερο Τμήμα, οι καταλογιστικές διαφορές οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν σε αυτά, καθώς και οι διαφορές από επιχορηγήσεις και κάθε είδους χρηματοδοτήσεις των ανωτέρω προς ιδιωτικά νομικά πρόσωπα ή ιδιώτες. (γ) Τρίτο Τμήμα, εφέσεις, εφέσεις-αγωγές σε συνταξιοδοτικές υποθέσεις πολιτικών υπαλλήλων και λειτουργών. (δ) Τέταρτο Τμήμα, αγωγές σε συνταξιοδοτικές υποθέσεις πολιτικών υπαλλήλων και λειτουργών. (ε) Πέμπτο Τμήμα, εφέσεις, εφέσεις-αγωγές σε συνταξιοδοτικές υποθέσεις στρατιωτικών συνταξιούχων. (στ) Έκτο Τμήμα, αγωγές σε συνταξιοδοτικές υποθέσεις στρατιωτικών συνταξιούχων.

(ζ) Έβδομο Τμήμα, οι διαφορές από την άσκηση του προσυμβατικού ελέγχου και οι καταλογιστικές διαφορές από δημοσιονομικές διορθώσεις και ανακτήσεις εις βάρος υπόχρεων δημόσιας λογοδοσίας. Το τεκμήριο της αρμοδιότητας για τις καταλογιστικές διαφορές ορίζεται υπέρ του Πρώτου Τμήματος και για τις συνταξιοδοτικές διαφορές υπέρ του Τετάρτου. Το γενικό τεκμήριο αρμοδιότητας ορίζεται υπέρ του Εβδόμου Τμήματος. Με απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί, με κριτήρια τη λειτουργικότητα και την επιτάχυνση στην απονομή της δικαιοσύνης, να ανακατανέμονται στα επτά Τμήματα οι κατηγορίες διαφορών που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου και να ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη λειτουργία των Τμημάτων. Με όμοια απόφαση ρυθμίζεται κάθε ζήτημα σχετικό με τη μεταφορά των υποθέσεων στα νέα Τμήματα.¹

2. Με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ορίζεται ο τρόπος της συστηματικής παρακολούθησης από τα Τμήματα δικαστικής αρμοδιότητας του δημοσιονομικού υπόβαθρου των κατηγοριών υποθέσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητά τους, προκειμένου να διατυπώσουν προτάσεις στο Τμήμα Ελέγχων για τη διενέργεια στοχευμένων ελέγχων επιδόσεων».

4) Επί της αναρίθμησης της υφιστάμενης παραγράφου 3 του άρθρου 8 ως παραγράφου 4 και της προσθήκης στο ίδιο άρθρο νέας παραγράφου 3

Με βάση το καθεστώς που ισχύει σήμερα (άρθρο 4 παράγραφος 2 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο), οι συμμετέχοντες στις δημόσιες συνεδριάσεις της Ολομέλειας υποχρεούνται να φορούν τήβεννο. Με την προτεινόμενη διάταξη η ανωτέρω υποχρέωση επεκτείνεται και στα Τμήματα του Δικαστηρίου, εφόσον συνεδριάζουν δημόσια. Η τήβεννος καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης και σύμφωνη γνώμη της Ολομέλειας του Δικαστηρίου.

Ενόψει αυτών, προτείνεται η υφιστάμενη παράγραφος 3 του άρθρου 8 να αναριθμηθεί ως παράγραφος 4 και να προστεθεί νέα παράγραφος 3 με το εξής περιεχόμενο:

«Στις δημόσιες συνεδριάσεις των Τμημάτων εφαρμόζεται αναλόγως η παράγραφος 5 του άρθρου 4».

¹ Όπως διορθώθηκε με το πρακτικό της 10^{ης} συνεδρίασης της Ολομέλειας της 25^{ης} Μαΐου 2020.

- 5) Επί της συμπλήρωσης της παραγράφου 1 περίπτωση α΄ του άρθρου 22, της αναρίθμησης ως παραγράφου 10 της υφιστάμενης παραγράφου 9 του άρθρου 28 και της προσθήκης νέας παραγράφου 9 στο ίδιο άρθρο

Με τις προτεινόμενες συμπληρώσεις - προσθήκες επιχειρείται η θεραπεία των προβλημάτων που δημιουργήθηκαν από τη μη διεξαγωγή του προληπτικού ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί των χρηματικών ενταλμάτων πληρωμής. Ειδικότερα, με τις διατάξεις αυτές προβλέπεται ρητώς η αρμοδιότητα των Υπηρεσιών Επιτρόπου να παρακολουθούν τακτικά και να ελέγχουν την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των ελεγχόμενων φορέων, επεμβαίνοντας, ύστερα από έγκριση της Ολομέλειας, και όπου η οικεία διαδικασία δεν έχει ολοκληρωθεί. Πρόκειται, άλλωστε, για αρμοδιότητα που ήδη προβλέπεται νομοθετικά (άρθρα 169 παράγραφος 2 του ν. 4270/2014 και 39 παρ. 2 περίπτωση ζ΄ του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο) και απλώς εν προκειμένω διαρρυθμίζεται ο τρόπος άσκησής της.

Ενόψει αυτών, προτείνονται οι εξής τροποποιήσεις:

- (i) Το άρθρο 22 παράγραφος 1 περίπτωση α΄ να συμπληρωθεί με τη φράση:

«καθώς και έλεγχο της αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των ελεγχόμενων από αυτούς υπηρεσιών και φορέων.»

- (ii) Η υφιστάμενη παράγραφος 9 του άρθρου 28 να αναριθμηθεί ως παράγραφος 10 και η νέα παράγραφος 9 να έχει το εξής περιεχόμενο:

«Το Ελεγκτικό Συνέδριο, μέσω των Υπηρεσιών Επιτρόπου του, παρακολουθεί την εγκατάσταση και εφαρμογή συστημάτων εσωτερικού ελέγχου στους φορείς που υπάγονται στην ελεγκτική δικαιοδοσία του και κρίνει την αποτελεσματικότητα των συστημάτων αυτών για την αντιμετώπιση των δημοσιονομικών κινδύνων. Με απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου ρυθμίζεται κάθε ζήτημα σχετικό με τη διαδικασία για την εφαρμογή όσων ορίζονται στη διάταξη αυτή.»

- 6) Επί των άρθρων 22 παράγραφος 7, 38 παράγραφοι 1 και 2, 46, 47, 56 παράγραφος 8, 63 παράγραφοι 1 και 2, 64 παράγραφος 1 και 80 παράγραφος 1

Με το άρθρο 79 του ν. 4055/2012, οι αρμοδιότητες το μεν κήρυξης των υποκείμενων σε κατασταλακτικό έλεγχο λογαριασμών και απολογισμών ως «ορθώς εχόντων», το δε καταλογισμού των τυχόν ελλειμμάτων, οι

οποίες, μέχρι τότε, ασκούνταν από δικαστικό σχηματισμό (Κλιμάκιο) του Ελεγκτικού Συνεδρίου, περιήλθαν στους οικείους, αναλόγως της ελεγχόμενης διαχείρισης, Επιτρόπους του Δικαστηρίου. Η ως άνω μεταβολή, όμως, που έχει αποτυπωθεί, ιδίως, στα άρθρα 38 και 46 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, πέραν της δυσανάλογης επιβάρυνσης των Επιτρόπων με την κατ' αποκλειστικότητα άσκηση του ιδιαίτερος απαιτητικού καθήκοντος του καταλογισμού, έδωσε, περαιτέρω, λαβή για την έγερση ερμηνευτικών ζητημάτων, στο μέτρο που ωσαύτως συναπτόμενες με τον κατασταλτικό έλεγχο αρμοδιότητες, παρεπόμενου, μάλιστα, χαρακτήρα, όπως εκείνη του άρθρου 63 του Κώδικα για την απαλλαγή του υπολόγου, σε περίπτωση ελλειμμάτων οφειλόμενων στην απώλεια ή καταστροφή του αντικειμένου και των στοιχείων της διαχείρισής του, παρέμειναν στο Κλιμάκιο (βλ. Πρακτικά 5ης Γεν. Συν./6.3.2013 Ολομ. ΕλΣ, Θέμα Β'). Για λόγους, επομένως, τόσο ορθολογικότερης κατανομής του φόρτου εργασίας μεταξύ των οργάνων του Δικαστηρίου, όσο και αποκατάστασης της συστηματικής ενότητας των επιμέρους ρυθμίσεων, σκόπιμες θα ήταν περιορισμένες παρεμβάσεις στις σχετικές διατάξεις του Κώδικα και, ειδικότερα:

α) Η κατάργηση της παραγράφου 2 του άρθρου 38, καθώς και η τροποποίηση της παραγράφου 1 του άρθρου 46, ούτως ώστε να επανέλθει στο Κλιμάκιο η αρμοδιότητα καταλογισμού, υπό συγκεκριμένη διαδικασία και διατυπώσεις, των μεγάλου ύψους (100.000,00 ευρώ και άνω) ελλειμμάτων. Συναφώς δε, προτείνεται η τροποποίηση αφενός των άρθρων 22 παρ. 7, 46 παρ. 2, 47 παρ. 1 και 2, 63 παρ. 1 και 2 και 80 παρ. 1 του Κώδικα, προκειμένου να συνάδουν με τη νέα κατανομή της καταλογιστικής αρμοδιότητας, αφετέρου του άρθρου 56 παρ. 8, κατά το μέρος που παραπέμπει στην καταργούμενη πλέον παράγραφο 2 του άρθρου 38.

β) Η διατήρηση, όπως διευκρινίζεται με την προτεινόμενη τροποποίηση της παραγράφου 1 του άρθρου 38, του βασικού κανόνα του ν. 4055/2012 ότι, πάντως, η διατύπωση «ελεγκτικής γνώμης» ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του οικείου Επιτρόπου. Πρόδηλο είναι δε ότι εν προκειμένω ο ανωτέρω όρος χρησιμοποιείται ως έννοια γένους, στην οποία, ως έννοια είδους, συμπεριλαμβάνεται και η κρίση περί του «ορθώς έχειν» του λογαριασμού ή απολογισμού, όταν διενεργείται έλεγχος όχι χρηματοοικονομικής, αλλά χρηματικής διαχείρισης (για τις σχετικές διακρίσεις βλ. ιδίως τις παραγράφους 1, 2 και 5 του άρθρου 22 του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας των Υπηρεσιών Διοίκησης και Ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και την ΦΓ8/28754/27.4.2015 κανονιστική απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου). Και

γ) Η ανάθεση στον οικείο Επίτροπο, με την προτεινόμενη τροποποίηση της παραγράφου 1 του άρθρου 64, της αρμοδιότητας έκδοσης πράξης για τη διαπίστωση της καταστροφής, εντός του Ελεγκτικού Συνεδρίου, των υποβληθέντων προς έλεγχο διαχειριστικών στοιχείων, δοθέντος, άλλωστε, ότι, στο στάδιο αυτό, έλλειμμα δεν έχει διαπιστωθεί, ούτε, πολύ περισσότερο, ποσοτικοποιηθεί, ώστε να τίθεται ζήτημα αρμοδιότητας του Κλιμακίου.

Σημειώνεται, τέλος, ότι διατηρούνται, ως έχουν, οι διατάξεις των άρθρων 28 παράγραφος 8 και 38 παράγραφος 6 του Κώδικα, με τις οποίες προβλέπεται, αντιστοίχως, η ανακοίνωση από το Κλιμάκιο στον Υπουργό Οικονομικών και στον αρμόδιο Υπουργό περιπτώσεων αμφιβολιών ως προς το ουσιαστικό μέρος της ελεγχόμενης διαχείρισης και η άρση από το Κλιμάκιο αμφιβολιών των Επιτρόπων για τα νομικά ζητήματα που ανακύπτουν κατά την επεξεργασία των λογαριασμών, καθόσον, στην μεν πρώτη περίπτωση, δεν μπορεί καν να γίνει λόγος για ελλείμματα, στη δε δεύτερη, η νομική υποβοήθηση των Επιτρόπων δεν μπορεί παρά να ανήκει σε αποτελούμενο από δικαστικούς λειτουργούς σχηματισμό.

Με βάση τα παραπάνω, προτείνονται οι εξής αλλαγές:

(i) Τα δύο τελευταία εδάφια της παραγράφου 7 του άρθρου 22 να αντικατασταθούν ως ακολούθως:

«Με την επιφύλαξη των τεσσάρων τελευταίων εδαφίων της παραγράφου 1 του άρθρου 46, τυχόν έλλειμμα καταλογίζεται από τον αρμόδιο, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο, Επίτροπο».

(ii) Η παράγραφος 1 του άρθρου 38 να αντικατασταθεί ως ακολούθως:

«Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων, των απολογισμών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των ειδικών λογαριασμών, καθώς και των λοιπών λογαριασμών που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 περίπτωση β' του παρόντος νόμου, ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού από τον Επίτροπο της Υπηρεσίας Επιτρόπου, στην αρμοδιότητα της οποίας υπάγονται. Στην αρμοδιότητα του Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκει και η διατύπωση ελεγκτικής γνώμης επί των παραπάνω λογαριασμών. Αμφισβητήσεις που ανακύπτουν από τον ως άνω καθορισμό των αρμοδιοτήτων, επιλύονται κάθε φορά με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου».

(iii) Να καταργηθεί η παράγραφος 2 του άρθρου 38 και οι παράγραφοι 3, 4, 5, 6 και 7 του ίδιου άρθρου να αναριθμηθούν σε παραγράφους 2, 3, 4, 5 και 6 αντιστοίχως.

(iv) Το άρθρο 46 να τροποποιηθεί ως ακολούθως:

α) Στον τίτλο του άρθρου η λέξη «Επιτρόπων» διαγράφεται.

β) Στο τέλος της παραγράφου 1 προστίθενται τα εξής τέσσερα εδάφια:

«Προκειμένου για ελλείμματα άνω των 100.000,00 ευρώ, αρμόδιο για τον καταλογισμό είναι Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Στην περίπτωση αυτή, ο Επίτροπος, αφού τηρήσει τη νόμιμη προδικασία, διαβιβάζει στο Κλιμάκιο αίτηση καταλογισμού συνοδευόμενη από έκθεση ελέγχου και το σχετικό υποστηρικτικό υλικό. Το Κλιμάκιο, χωρίς να επαναλάβει τον έλεγχο, εφόσον κρίνει ότι η αίτηση θεμελιώνεται επαρκώς στα στοιχεία του φακέλου, καλεί τους υπευθύνους σε ακρόαση και στη συνέχεια αποφαινεται επί της αίτησης καταλογισμού. Αν το Κλιμάκιο κρίνει ότι η αίτηση δεν θεμελιώνεται επαρκώς, αναπέμπει την υπόθεση στον Επίτροπο για τις δικές του περαιτέρω ενέργειες».

γ) Η παράγραφος 2 αντικαθίσταται ως εξής:

«Εφόσον συντρέχει περίπτωση, το αρμόδιο σύμφωνα με την παράγραφο 1 όργανο δύναται να προβεί στον καταλογισμό του υπολόγου και πριν αποφανθεί για τους λογαριασμούς του».

(v) Το άρθρο 47 να τροποποιηθεί ως ακολούθως:

α) Στον τίτλο του άρθρου η λέξη «Επιτρόπων» διαγράφεται.

β) Στην παράγραφο 1, η φράση «από τον αρμόδιο Επίτροπο» αντικαθίσταται με τη φράση «σύμφωνα με το άρθρο 46».

γ) Στην παράγραφο 2, η φράση «από τους αρμόδιους Επιτρόπους του Ελεγκτικού Συνεδρίου» αντικαθίσταται με τη φράση «σύμφωνα με το άρθρο 46».

(vi) Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 8 του άρθρου 56 να αντικατασταθεί ως εξής:

«Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 38 παρ. 2 και 6, 46 και 47».

(vii) Στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 63, η φράση «*Το αρμόδιο Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου*» να αντικατασταθεί με τη φράση «*Το αρμόδιο, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 46, όργανο*».

(viii) Στην παράγραφο 1 του άρθρου 64, η φράση «*με πράξη του αρμοδίου Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου*» να αντικατασταθεί με τη φράση «*με πράξη του αρμοδίου Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου*».

(ix) Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 80 να αντικατασταθεί ως εξής:

«Κατά καταλογιστικών πράξεων του Κλιμακίου και των Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, των Υπουργών, μονοπρόσωπων ή συλλογικών διοικητικών οργάνων, διοικητικών αρχών, Οικονομικών Επιθεωρητών ή άλλου φορέα επί διαχείρισης υλικού, αξιών ή χρηματικού του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους, επιτρέπεται να ασκηθεί έφεση από όποιον έχει έννομο συμφέρον μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών, η οποία αρχίζει από την επίδοση ή την καθ' οποιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης πράξης».

Η Αντιπρόεδρος Σωτηρία Ντούνη, εξ αφορμής των παραπάνω τροποποιήσεων, εξέφρασε την ειδικότερη γνώμη ότι, ενόψει της εισηγούμενης επαναφοράς στο δικαστικό σχηματισμό του Κλιμακίου της καταλογιστικής αρμοδιότητας, είναι ευκτέο να προταθεί και η θέσπιση διατάξεων, ανάλογων με τις ρυθμίζουσες την καταλογιστική αρμοδιότητα Δημόσιας Αρχής, όμοιες δηλαδή με εκείνες των παραγράφων 4 των αποφάσεων 448/2001 (ΦΕΚ Β' 686) του Υφυπουργού Οικονομικών και 2839/2018 (ΦΕΚ Β' 4783) του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, αντίστοιχα, και των σε αυτές μνημονευομένων ενωσιακών κατευθυντηρίων γραμμών, προκειμένου να προσδιορισθεί και να αυτοπεριορισθεί, εξορθολογιζόμενη, η εν λόγω καταλογιστική αρμοδιότητα, ενόψει μάλιστα και των ήδη καθιερωθέντων δειγματοληπτικών ελέγχων. Περαιτέρω, καθίσταται ευκτέο να ληφθεί μέριμνα ώστε σχετικές διατάξεις να εφαρμόζονται από το Ελεγκτικό Συνέδριο και κατά την άσκηση του δικαιοδοτικού του έργου.

7) Επί της παραγράφου 9 του άρθρου 28 που αναριθμήθηκε ήδη ως παράγραφος 10

Με την προτεινόμενη διάταξη επεκτείνονται και στο προσωπικό του Ελεγκτικού Συνεδρίου οι ισχύουσες διατάξεις για την αυξημένη νομική προστασία που απολαμβάνει το προσωπικό της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας κατά την άσκηση των καθηκόντων του, με στόχο τη θωράκιση και ενίσχυση του έργου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπως, άλλωστε, επιβάλλεται και από το ρόλο του ως του μοναδικού εξωτερικού ελεγκτή όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης (άρθρο 169 παράγραφος 1 του ν. 4270/2014).

Ενόψει αυτών, προτείνεται η παράγραφος 9 του άρθρου 28, που αναριθμήθηκε ήδη ως παράγραφος 10, να αντικατασταθεί ως εξής:

«Οι διατάξεις του άρθρου 101 του ν. 4622/2019 (Α' 133/2019) εφαρμόζονται αναλόγως και για το Ελεγκτικό Συνέδριο ως προς την άσκηση των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων του προσωπικού του».

8) Επί της αντικατάστασης του άρθρου 40

Με τις προτεινόμενες διατάξεις επιδιώκεται η ενίσχυση και αναβάθμιση των στοχευμένων ελέγχων, μέσω της αναδιατύπωσης του άρθρου 40, στο οποίο πλέον θα προβλέπεται ρητά η διενέργεια ειδικών ελέγχων, καθώς και ελέγχων κατόπιν αιτήματος της Βουλής, από ειδικά κλιμάκια. Ειδικότερα:

(α) Οι παράγραφοι 1, 2 και 8 αποτελούν απλή επανάληψη όσων προβλέπονται στις παραγράφους 1, 2 και 3 του άρθρου 40, όπως ισχύει σήμερα.

(β) Με την προτεινόμενη παράγραφο 3 διατηρείται ο κανόνας ότι οι στοχευμένοι έλεγχοι σε τομείς υψηλού ελεγκτικού ενδιαφέροντος και οι έλεγχοι επιδόσεων πραγματοποιούνται από τις Υπηρεσίες Επιτρόπου. Ωστόσο, αν κριθεί αναγκαίο, λόγω της ιδιαίτερης φύσεως και των απαιτήσεων κάποιων τέτοιων ελέγχων, μπορεί με απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, ύστερα από πρόταση του Τμήματος Ελέγχων, οι έλεγχοι αυτοί να διενεργηθούν από ειδικό κλιμάκιο ελέγχου, στο οποίο μπορεί να συμμετέχουν και δικαστικοί λειτουργοί. Αν κατά τους ελέγχους αυτούς διαπιστωθεί έλλειμμα, αρμόδιο για τον καταλογισμό είναι σε κάθε περίπτωση Κλιμάκιο του Δικαστηρίου, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 46, ανεξαρτήτως του ύψους του ελλείμματος.

(γ) Με την προτεινόμενη παράγραφο 4 αναγνωρίζεται η αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μέσω της διενέργειας ειδικών ελέγχων, να εντοπίζει παθογένειες στη δημόσια διαχείριση, να αναλύει τα αίτια τους και να διατυπώνει συστάσεις για την αντιμετώπισή τους. Με την διάταξη αυτή το ανώτατο δημοσιονομικό δικαστήριο, που είναι συγχρόνως και ο ανώτατος ελεγκτικός Θεσμός στη Χώρα, καλείται να παράσχει, ως ο βασικός δημοσιονομικός σύμβουλος του Κράτους, την αναγκαία ενημέρωση για καίρια ζητήματα που αφορούν τη δημόσια διαχείριση. Η πλήρης ανεξαρτησία του θεσμού, η τεχνογνωσία και ο επαγγελματισμός που τον χαρακτηρίζει εγγυώνται την αντικειμενικότητα και την χρησιμότητα των σχετικών ελέγχων του. Οι ειδικές εκθέσεις που θα προκύπτουν και ιδίως οι συστάσεις που θα περιέχονται σ' αυτές αναμένεται να τυγχάνουν της ιδιαίτερης προσοχής της Βουλής και της Κυβέρνησης.

(δ) Με την προτεινόμενη παράγραφο 5 διευκρινίζεται ότι ο προγραμματισμός των ελέγχων των προηγούμενων παραγράφων γίνεται από το Τμήμα Ελέγχων, το οποίο καθίσταται αρμόδιο και για την έγκριση των εκθέσεων ελέγχου εκτός εάν, κατ' εξαίρεση, κρίνει ότι επιβάλλεται η έγκρισή τους από την Ολομέλεια του Δικαστηρίου.

(ε) Με την προτεινόμενη παράγραφο 6 προβλέπεται για πρώτη φορά στην ελληνική έννομη τάξη η διενέργεια από το Ελεγκτικό Συνέδριο στοχευμένων ελέγχων ύστερα από αίτημα της Βουλής ή Επιτροπής της και υπό τον όρο ότι επιτεύχθηκε ευρεία πολιτική συναίνεση (πλειοψηφία δύο τρίτων των μελών της). Οι έλεγχοι αυτοί, εφόσον χαρακτηριστούν ως επείγοντες, διενεργούνται άμεσα, άλλως εντάσσονται στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων του επόμενου έτους. Παραμένει σε κάθε περίπτωση, προς διαφύλαξη της ανεξαρτησίας του Θεσμού, η δυνατότητα του Δικαστηρίου να αρνηθεί τον αιτούμενο έλεγχο για σπουδαίο λόγο, με αιτιολογημένη πράξη της Ολομέλειας αυτού.

(στ) Με την προτεινόμενη παράγραφο 7 διευκρινίζεται ότι οι ειδικοί έλεγχοι και οι έλεγχοι κατόπιν αιτήματος της Βουλής διενεργούνται πάντοτε από ειδικά κλιμάκια ελέγχου. Προβλέπεται, επίσης, ότι με απόφαση της Ολομέλειας, ανάλογα με το αντικείμενο και τη δυσχέρεια του ελέγχου, μπορεί να προβλέπεται η απαλλαγή των συμμετεχόντων δικαστικών λειτουργών και υπαλλήλων από κάθε άλλη απασχόληση.

(ζ) Με την προτεινόμενη παράγραφο 9 προβλέπεται η δυνατότητα διάθεσης στο Ελεγκτικό Συνέδριο υπαλλήλων ή συνεργατών δημόσιων υπηρεσιών ή φορέων, που διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρία, προς υποβοήθηση της διεξαγωγής ελέγχου που απαιτεί ιδιαίτερες τεχνικές

γνώσεις ή εμπειρία. Με τον τρόπο αυτό εκτιμάται ότι το Δικαστήριο θα είναι σε θέση να ανταποκριθεί καλύτερα σε δυσχερείς από τη φύση τους και πολύπλοκους ελέγχους, όπου κρίνεται αναγκαία η παροχή τεχνικής υποστήριξης.

Ενόψει αυτών, προτείνεται να αντικατασταθεί το άρθρο 40 ως ακολούθως:

*«Άρθρο 40
Διενέργεια στοχευμένων ελέγχων*

1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί, σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν, στοχευμένους ελέγχους σε τομείς υψηλού ελεγκτικού ενδιαφέροντος, με βάση το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων που εγκρίνεται από την Ολομέλειά του.

2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί, σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν, στοχευμένους ελέγχους επιδόσεων σε τομείς υψηλού ελεγκτικού ενδιαφέροντος, με βάση το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων που εγκρίνεται από την Ολομέλειά του.

3. Οι έλεγχοι που προβλέπονται στις δύο προηγούμενες παραγράφους πραγματοποιούνται από τις Υπηρεσίες Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Αν κριθεί αναγκαίο, μπορεί με απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, ύστερα από πρόταση του Τμήματος Ελέγχων, να επιτραπεί έλεγχος από αυτούς που προβλέπονται στις δύο προηγούμενες παραγράφους να διενεργηθεί από ειδικό κλιμάκιο αποτελούμενο από δικαστικούς λειτουργούς ή ελεγκτές δικαστικούς υπαλλήλους ή από δικαστικούς λειτουργούς επικουρούμενους από ελεγκτές του Δικαστηρίου. Τα μέλη του ειδικού κλιμακίου ορίζονται από το Τμήμα Ελέγχων. Εφόσον στο ειδικό κλιμάκιο συμμετέχουν δικαστικοί λειτουργοί, αυτοί ορίζονται κατά προτεραιότητα μεταξύ των υπηρετούντων στο Τμήμα Ελέγχων. Όταν οι δικαστικοί λειτουργοί που συμμετέχουν στους ανωτέρω ελέγχους επικουρούνται από ελεγκτές δικαστικούς υπαλλήλους, στο υπόμνημα σχεδιασμού ελέγχου, με βάση το οποίο διεξάγεται ο έλεγχος, οριοθετούνται με ακρίβεια οι ελεγκτικές ενέργειες που ανατίθενται στους δικαστικούς λειτουργούς. Αν κατά τους ελέγχους αυτούς διαπιστωθεί έλλειμμα, αρμόδιο για τον καταλογισμό είναι Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 46.

4. Εκτός από τους ελέγχους που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους, το Ελεγκτικό Συνέδριο προγραμματίζει και διενεργεί κάθε χρόνο ειδικούς ελέγχους επί ζητημάτων γενικότερου ενδιαφέροντος με σκοπό τον εντοπισμό και τη διάγνωση συστημικής φύσεως παθογενειών στη δημόσια διαχείριση, την ανάλυση των αιτίων των παθογενειών αυτών και τη

διατύπωση συστάσεων για την αντιμετώπισή τους. Η αποτύπωση των ευρημάτων περιλαμβάνεται σε ειδικές εκθέσεις που απευθύνονται στην Βουλή και την Κυβέρνηση.

5. Ο προγραμματισμός των ελέγχων που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους γίνεται από το Τμήμα Ελέγχων, αφού ληφθούν υπόψη οι σχετικές προτάσεις των Τμημάτων με δικαστικές αρμοδιότητες. Οι εκθέσεις ελέγχου εγκρίνονται από το Τμήμα Ελέγχων, εκτός αν αυτό κρίνει ότι επιβάλλεται η έγκριση της έκθεσης ελέγχου από την Ολομέλεια.

6. Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί στοχευμένους ελέγχους, ύστερα από αίτημα της Βουλής ή Επιτροπής της το οποίο συγκέντρωσε πλειοψηφία δύο τρίτων των μελών τους. Τέτοιοι έλεγχοι μπορεί να πραγματοποιούνται πέραν όσων προβλέπονται στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων και μέχρι τέσσερις κάθε έτος, εφόσον ο σχηματισμός της Βουλής που απευθύνει το αίτημα χαρακτηρίσει ως επείγοντος χαρακτήρα τον αιτούμενο έλεγχο. Σε διαφορετική περίπτωση εντάσσονται στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων του αμέσως επόμενου έτους. Το Ελεγκτικό Συνέδριο μπορεί να αρνηθεί για σπουδαίο λόγο τη διενέργεια του αιτούμενου ελέγχου με αιτιολογημένη πράξη της Ολομέλειας αυτού.

7. Οι έλεγχοι που προβλέπονται στις παραγράφους 4 και 6 διενεργούνται από ειδικά κλιμάκια όπως ορίζεται στην παράγραφο 3. Ανάλογα με το θεματικό αντικείμενο και τη δυσχέρεια που ενδέχεται να παρουσιάζουν οι εν λόγω έλεγχοι, η Ολομέλεια μπορεί να αποφασίσει την απαλλαγή των δικαστικών λειτουργών και υπαλλήλων που συμμετέχουν σε αυτούς από κάθε άλλη απασχόληση.

8. Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί, σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν, κάθε είδους έκτακτο έλεγχο.

9. Υπάλληλοι ή συνεργάτες δημοσίων υπηρεσιών ή φορέων με εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρία διατίθενται από την υπηρεσία ή τον φορέα όπου απασχολούνται στο Ελεγκτικό Συνέδριο, αποκλειστικά ή με παράλληλη άσκηση καθηκόντων, για τη διεξαγωγή ελέγχου που απαιτεί ιδιαίτερες τεχνικές γνώσεις ή εμπειρία. Για τη διάθεση εκδίδεται σχετική απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ύστερα από σχετικό αίτημα του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Οι διατιθέμενοι, κατά την απασχόλησή τους στο Ελεγκτικό Συνέδριο, εξακολουθούν να υπάγονται οργανικά και για τις αποδοχές τους στην υπηρεσία ή τον φορέα από τον οποίο προέρχονται».

Σε σχέση με την αντικατάσταση του άρθρου 40 διατυπώθηκαν και οι ακόλουθες απόψεις:

(α) Επί της παραγράφου 3 του άρθρου 40, η Αντιπρόεδρος Μαρία Βλαχάκη και οι Σύμβουλοι Σταμάτιος Πουλής, Κωνσταντίνα Ζώη, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Αγγελική Μυλωνά, Γεωργία

Τζομάκα, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Δέσποινα Τζούμα, Κωνσταντίνος Κρέπης και Αντιγόνη Στίνη διατύπωσαν την άποψη ότι, σε περίπτωση που κατά τον διενεργηθέντα από ειδικό κλιμάκιο στοχευμένο έλεγχο διαπιστωθεί έλλειμμα, αρμόδιος για τον καταλογισμό θα έπρεπε να ορισθεί, κατ' εξαίρεση όσων ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 46, ο επικεφαλής του ειδικού κλιμακίου ελέγχου, λόγω της εγγύτητάς του με τα ευρήματα και τις ειδικότερες πτυχές του ελέγχου, σε συνδυασμό με την ανάγκη ταχείας περαίωσης της διαδικασίας, η οποία δεν εξυπηρετείται με την παραπομπή του θέματος στο Κλιμάκιο.

(β) Κατά τη γνώμη της Αντιπροέδρου Μαρίας Βλαχάκη, η οποία σχηματίστηκε μετά την επεξεργασία των αντικαθισταμένων διατάξεων του άρθρου 40, η ανάθεση ελεγκτικών καθηκόντων σε δικαστικό σχηματισμό επιπέδου Τμήματος (με την ανάθεση της στρατηγικής, του προγραμματισμού και της παρακολούθησης των ελέγχων κατά το προτεινόμενο άρθρο 5Α - βλ. και Μέρος Τρίτο του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας των Υπηρεσιών Διοίκησης και Ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου - καθώς και με τη συμμετοχή μελών του Τμήματος αυτού, κατά προτεραιότητα, σε ειδικά κλιμάκια στοχευμένων ελέγχων και ελέγχων επιδόσεων, τα οποία πάντως δεν θα έχουν καταλογιστική αρμοδιότητα, κατά την προτεινόμενη από την πλειοψηφία διατύπωση του άρθρου 40 παρ. 1 εδάφιο τελευταίο) - καθηκόντων, δηλαδή, τα οποία θα μπορούσαν να εκτελεσθούν είτε από τα παγίως λειτουργούντα Κλιμάκια του Δικαστηρίου είτε από τους ασκούντες ελεγκτικά καθήκοντα δικαστικούς υπαλλήλους αυτού υπό την άμεση επίβλεψη της διοικητικής ηγεσίας του (τριών Γενικών Συντονιστών) και υπό την εποπτεία της Ολομελείας, ασκούμενης διά της δικαστικής ηγεσίας (Προέδρου ή / και Αντιπροέδρου, στον οποίο θα ανατεθούν συναφή καθήκοντα), αφαιρεί αριθμό δικαστικών λειτουργών από τους δικαιοδοτικούς σχηματισμούς του Δικαστηρίου, επιβαρύνοντας έτι περαιτέρω τη λειτουργία αυτών και την άσκηση των κυρίως δικαιοδοτικών τους καθηκόντων.

9) Επί της αντικατάστασης της παραγράφου 8 του άρθρου 51 και της παραγράφου 2 του άρθρου 53

Με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις παρέχεται η δυνατότητα να διενεργείται ο έλεγχος των λογαριασμών των δήμων, των περιφερειών, των νομικών τους προσώπων, των κάθε είδους επιχειρήσεων αυτών, καθώς και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των λοιπών νομικών προσώπων, εντός των Καταστημάτων τους. Σημειώνεται ότι με βάση το καθεστώς που ισχύει σήμερα, προκειμένου να επιτραπεί ο επιτόπιος έλεγχος, θα πρέπει να εκδοθεί κοινή απόφαση του αρμόδιου Υπουργού και

των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου και, επιπρόσθετα, να συντρέχουν ειδικοί λόγοι.

Ενόψει αυτών, προτείνονται οι εξής αλλαγές:

(i) Η παράγραφος 8 του άρθρου 51 να αντικατασταθεί ως ακολούθως:

«Ο έλεγχος των λογαριασμών των φορέων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 επιτρέπεται να ενεργείται στο Κατάστημά τους».

(ii) Η παράγραφος 2 του άρθρου 53 να αντικατασταθεί ως ακολούθως:

«Ο έλεγχος των λογαριασμών των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των λοιπών νομικών προσώπων επιτρέπεται να ενεργείται στο Κατάστημά τους».

10) Επί της κατάργησης της παραγράφου 4 του άρθρου 54 και της αναρίθμησης των παραγράφων 5 και 6 αυτού

Προτείνεται η κατάργηση της παραγράφου 4 του άρθρου 54 και η αναρίθμηση των υφιστάμενων παραγράφων 5 και 6 αυτού, καθώς το ρυθμιστικό πεδίο της καταργούμενης παραγράφου καλύπτεται από το νέο άρθρο 54 Α.

Ειδικότερα, προτείνεται η ακόλουθη διάταξη:

«Η παράγραφος 4 του άρθρου 54 καταργείται και οι υφιστάμενες παράγραφοι 5 και 6 αναριθμούνται σε παραγράφους 4 και 5, αντίστοιχα».

11) Επί της προσθήκης νέου άρθρου 54Α

Με την προτεινόμενη παράγραφο 1 του νέου άρθρου 54Α προβλέπεται ρητά ότι συνεκτιμώνται οι ελεγκτικές δυνατότητες του Δικαστηρίου (σε προσωπικό, μέσα, διαθέσιμες εργατοώρες κ.λπ.) κατά τον προγραμματισμό των κάθε είδους ελέγχων, με στόχο κάθε φορέας να μπορεί να υποβάλλεται σε έλεγχο τουλάχιστον μία φορά κάθε τέσσερα χρόνια.

Με την προτεινόμενη παράγραφο 2, στο πλαίσιο διαχείρισης των εκκρεμοτήτων, διευκρινίζεται ότι τυχόν λογαριασμοί που παρέμειναν ανέλεγκτοι, βάσει του προγραμματισμού της προηγούμενης παραγράφου, δεν εξαιρούνται οριστικώς του ελέγχου, καθώς μπορούν να ελέγχονται θεματικά και δειγματοληπτικά, μέχρι τη συμπλήρωση του νόμιμου χρόνου παραγραφής, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων ή με έκτακτο έλεγχο.

Με την προτεινόμενη παράγραφο 3 προβλέπεται η δυνατότητα του Επιτρόπου, εφόσον κρίνει ότι το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του ελεγχόμενου από αυτόν φορέα λειτούργησε ικανοποιητικά κατά το οικείο οικονομικό έτος, να μην ασκήσει έλεγχο στις υποκείμενες στους λογαριασμούς συναλλαγές και πράξεις, ύστερα από έγκριση του Τμήματος Ελέγχων.

Με την προτεινόμενη παράγραφο 4 μπορεί να προβλέπεται η φύλαξη των διαχειριστικών στοιχείων των λογαριασμών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 εντός των Καταστημάτων των ελεγχόμενων φορέων, εφόσον εκδοθεί σχετική κανονιστική απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον απαιτηθεί, τα στοιχεία αυτά πρέπει, ανάλογα με το αίτημα, είτε να διαβιβάζονται αμελλητί στο Δικαστήριο είτε να επιτρέπεται η ακώλυτη πρόσβαση των ελεγκτών σε αυτά.

Με βάση τα παραπάνω, προτείνεται μετά το άρθρο 54 να προστεθεί άρθρο 54Α ως ακολούθως:

*«Άρθρο 54Α
Ελεγκτική διαδικασία*

1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο, συνεκτιμώντας τις ελεγκτικές του δυνατότητες, προγραμματίζει τους ελέγχους των ειδικών λογαριασμών, των λογαριασμών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των λοιπών φορέων που υπάγονται στην ελεγκτική του αρμοδιότητα, έτσι ώστε κάθε φορέας να μπορεί να υποβάλλεται σε έλεγχο τουλάχιστον μία φορά κάθε τέσσερα χρόνια.

2. Λογαριασμοί που παρέμειναν ανέλεγκτοι, με την επιφύλαξη της συμπλήρωσης του νόμιμου χρόνου παραγραφής, ελέγχονται θεματικά και δειγματοληπτικά σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων ή με έκτακτο έλεγχο που διατάσσεται κατά τις κείμενες διατάξεις.

3. *Αν ο Επίτροπος κρίνει ότι το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του ελεγχόμενου από αυτόν ειδικού λογαριασμού ή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή άλλου φορέα που υπάγεται στην ελεγκτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου λειτουργήσει αποτελεσματικά κατά το κρίσιμο οικονομικό έτος περιορίζοντας στο ελάχιστο τον δημοσιονομικό κίνδυνο, μπορεί, ύστερα από έγκριση του Τμήματος Ελέγχων, να μην ασκήσει έλεγχο στις υποκείμενες στους λογαριασμούς συναλλαγές και πράξεις.*

4. *Με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να προβλέπεται η φύλαξη, για τις ανάγκες του ελέγχου, των διαχειριστικών στοιχείων των λογαριασμών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 εντός των Καταστημάτων των ελεγχόμενων φορέων. Τα στοιχεία αυτά, εφόσον ζητηθούν, πρέπει, ανάλογα με το αίτημα, είτε να διαβιβάζονται αμελλητί στο Ελεγκτικό Συνέδριο είτε να επιτρέπεται η απρόσκοπτη πρόσβαση σε αυτά των ορισθέντων ελεγκτών. Με όμοια απόφαση ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας παραγράφου».*

12) Επί τροποποιήσεων – προσθηκών στο άρθρο 66

Με την προτεινόμενη αντικατάσταση του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 66 προβλέπεται, προς ενίσχυση της ανεξαρτησίας του Δικαστηρίου, ότι η εξέταση του απολογισμού, του ισολογισμού και των λοιπών χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης (σχετικά και τα άρθρα 163-167 του ν. 4270/2014), θα διενεργείται εφεξής με βάση εγχειρίδιο ελέγχου που εκπονείται από το ίδιο το Ελεγκτικό Συνέδριο, στο οποίο θα ενσωματώνονται τα σχετικά διεθνή ελεγκτικά πρότυπα. Παράλληλα καταργείται η προϊσχύουσα ρύθμιση, που προέβλεπε ότι η εξέταση του απολογισμού και ισολογισμού του Κράτους γίνεται με την παραβολή αυτών προς τον προϋπολογισμό, τα στοιχεία που έχει ελέγξει το Δικαστήριο και τα βιβλία που τηρούνται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Με την προτεινόμενη αντικατάσταση της παραγράφου 3 του άρθρου 66 οριοθετείται η αρμοδιότητα του Τμήματος Ελέγχων κατά την έκδοση των διαδηλώσεων. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι η επεξεργασία των διαδηλώσεων, με βάση τις ελεγκτικές εργασίες της αρμόδιας Υπηρεσίας Επιτρόπου, γίνεται από το Τμήμα Ελέγχων, το οποίο εν συνεχεία τις υποβάλλει στην Ολομέλεια για έγκριση.

Τέλος, με την προτεινόμενη νέα παράγραφο 4, στο πλαίσιο διαχείρισης των εκκρεμοτήτων, διευκρινίζεται ότι και μετά την αποστολή των διαδηλώσεων στη Βουλή, τυχόν λογαριασμοί του Δημοσίου που παρέμειναν ανέλεγκτοι δεν εξαιρούνται οριστικώς του ελέγχου, αλλά μπορούν σε κάθε περίπτωση να ελέγχονται θεματικά και δειγματοληπτικά, μέχρι τη συμπλήρωση του νόμιμου χρόνου παραγραφής, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων ή με έκτακτο έλεγχο.

Με βάση τα παραπάνω, προτείνονται οι εξής αλλαγές:

(i) Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 66 να αντικατασταθεί ως εξής:

«Η εξέταση γίνεται σύμφωνα με το οικείο εγχειρίδιο ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπου ενσωματώνονται τα σχετικά διεθνή ελεγκτικά πρότυπα».

(ii) Η παράγραφος 3 του άρθρου 66 να αντικατασταθεί ως εξής:

«Οι διαδηλώσεις εκδίδονται από την Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου με βάση τις ελεγκτικές εργασίες της αρμόδιας Υπηρεσίας Επιτρόπου. Το Τμήμα Ελέγχων, αφού τις επεξεργασθεί, τις υποβάλλει στην Ολομέλεια, η οποία αποφασίζει για την έκδοσή τους».

(iii) Στο άρθρο 66 να προστεθεί νέα παράγραφος 4 ως ακολούθως:

«Μετά την αποστολή των διαδηλώσεων στη Βουλή και μέχρι τη συμπλήρωση του νόμιμου χρόνου παραγραφής, επιτρέπεται ο έλεγχος των λογαριασμών του Δημοσίου και των υποκείμενων στους λογαριασμούς συναλλαγών και πράξεων μόνον αν αυτό προβλεφθεί θεματικά και δειγματοληπτικά στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων ή αν διαταχθεί έκτακτος έλεγχος κατά τις κείμενες διατάξεις».

13) Επί τροποποιήσεων – προσθηκών στο άρθρο 67

Με την προτεινόμενη αντικατάσταση της παραγράφου 1 του άρθρου 67 εμπλουτίζεται το περιεχόμενο της ετήσιας έκθεσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ώστε να συμπεριλαμβάνονται σε αυτή κατηγοριοποιημένα τα ευρήματα από την άσκηση του ελεγκτικού του έργου, τυχόν πορίσματα στοχευμένων ελέγχων, καθώς και συστάσεις για μεταρρυθμίσεις που καθίστανται αναγκαίες προς θεραπεία παθογενειών που διαπιστώθηκαν.

Επίσης, με την προτεινόμενη νέα παράγραφο 3 οριοθετείται η αρμοδιότητα του Τμήματος Ελέγχων σε σχέση με την ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι αρμόδιο για την προετοιμασία και επεξεργασία της έκθεσης, με βάση τις πληροφορίες που παρέχονται από τους δικαστικούς σχηματισμούς του Δικαστηρίου, είναι το Τμήμα Ελέγχων, το οποίο εν συνεχεία την υποβάλλει στην Ολομέλεια για έγκριση.

Με βάση τα παραπάνω προτείνονται τα εξής:

(i) Η παράγραφος 1 του άρθρου 67 να αντικατασταθεί ως εξής:

«Το Ελεγκτικό Συνέδριο, κάθε έτος, με έκθεση της Ολομέλειάς του προς τη Βουλή, που εγχειρίζεται στον Πρόεδρό της από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εκθέτει το αποτέλεσμα των εργασιών του με κατηγοριοποιημένα τα ευρήματα από την άσκηση του ελεγκτικού του έργου. Στην έκθεση μπορεί να ενσωματώνονται τα πορίσματα των στοχευμένων ελέγχων. Η έκθεση μπορεί επίσης να περιλάβει συστάσεις για μεταρρυθμίσεις που καθίστανται αναγκαίες προς θεραπεία παθογενειών που διαπιστώθηκαν κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του».

(ii) Στο άρθρο 67, να προστεθεί παράγραφος 3 με το εξής περιεχόμενο:

«Η ετήσια έκθεση προς τη Βουλή προετοιμάζεται από το Τμήμα Ελέγχων με βάση τις πληροφορίες που παρέχονται σε αυτό από τους δικαστικούς σχηματισμούς και τις Υπηρεσίες Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το Τμήμα Ελέγχων, αφού την επεξεργασθεί, την υποβάλλει στην Ολομέλεια, η οποία αποφασίζει για την έκδοσή της».

Στο σημείο αυτό αποχώρησαν από τη διάσκεψη η Αντιπρόεδρος Σωτηρία Ντούνη και οι Σύμβουλοι Στυλιανός Λεντιδάκης και Θεολογία Γναρδέλλη και προσήλθε η Σύμβουλος Βασιλική Ανδρεοπούλου.

ΘΕΜΑ Β΄

Ακολούθως, οι Σύμβουλοι Σταμάτιος Πουλής και Κωνσταντίνος Εφεντάκης, στους οποίους, με την 5278/27.1.2020 Πράξη του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ανατέθηκε το έργο της διατύπωσης προτάσεων για την απλοποίηση των διατάξεων που ρυθμίζουν την άσκηση του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, καθώς και για τον εξορθολογισμό των κατά περίπτωση ποσοτικών ορίων, δυνάμει των οποίων προσδιορίζεται η ελεγκτική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, εξέθεσαν τα ακόλουθα:

Ο νομοθέτης, το έτος 1993, ανέθεσε - το πρώτον - στο Ελεγκτικό Συνέδριο τον προληπτικό έλεγχο των δημοσίων συμβάσεων και της συναφούς διαδικασίας κατάρτισής τους (άρθρο 15 του ν. 2145/1993). Στη συνέχεια, το έτος 1999 (άρθρο 8 του ν. 2741/1999), ο έλεγχος αυτός κατέστη υποχρεωτικός και, έτσι, σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, από ορισμένο ποσό και άνω (1 δισεκατομμύριο για τα έργα και πεντακόσια εκατομμύρια δραχμές για τις προμήθειες και υπηρεσίες) διενεργείτο υποχρεωτικά έλεγχος «πριν τη σύναψή τους» από το Δικαστήριο, ορισθέντος, μάλιστα, ότι «εάν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος, η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη». Ήδη δε από τη συνταγματική αναθεώρηση του έτους 2001, ο προηγούμενος της σύναψής τους έλεγχος των δημοσίων συμβάσεων από το Ελεγκτικό Συνέδριο κατοχυρώθηκε και συνταγματικά, καθόσον, σύμφωνα με τη διάταξη της περιπτ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 98 του Συντάγματος, στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου ανήκει «ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει».

Η ανάθεση της ανωτέρω αρμοδιότητας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, όπως προκύπτει από τις σχετικές αιτιολογικές εκθέσεις και τις συζητήσεις στη Βουλή, αποτέλεσε τη θεσμική απάντηση της Πολιτείας σε μια περιρρέουσα ατμόσφαιρα δυσπιστίας και καχυποψίας ως προς το αδιάβλητο της ανάθεσης - σε πλείστες όσες περιπτώσεις - των σημαντικής αξίας δημοσίων συμβάσεων. Η κοινή γνώμη, αλλά και ένα μεγάλο μέρος του πολιτικού κόσμου εκλάμβανε - δικαιολογημένα ή μη - ότι κατά την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων εμφιλοχωρούσαν πράξεις διαφθοράς, συνδυαζόμενες με τη, σε πολλές περιπτώσεις, ανικανότητα της δημόσιας διοίκησης να προστατεύσει το δημόσιο συμφέρον και να φέρει εις πέρας με νόμιμο και αδιαμφισβήτητο τρόπο το σύνολο της διαδικασίας που αποσκοπεί στη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων. Ανατέθηκε, συνακόλουθα, από το συνταγματικό και κοινό νομοθέτη στο Ελεγκτικό

Συνέδριο ο καθολικός και συστηματικός έλεγχος της διαδικασίας κατάρτισης και ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων, ένεκα ακριβώς του χαρακτήρα του ως Δικαστηρίου και του ότι οι δικαστικοί του λειτουργοί, που επιλαμβάνονται του ελέγχου αυτού, απολαύουν των συνταγματικών εγγυήσεων της ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, ενώ αναμφίβολα στην ανάθεση της συγκεκριμένης αρμοδιότητας συνετέλεσε και το γεγονός ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο διέθετε την τεχνογνωσία και μακρά εν γένει εμπειρία ως προς τον προληπτικό έλεγχο των δημόσιων εν γένει δαπανών. Επομένως, ο προληπτικός έλεγχος νομιμότητας των δημοσίων συμβάσεων - με την απαγγελία, μάλιστα, ακυρότητας για τη σύμβαση που δεν έχει υποστεί τον έλεγχο αυτό - καθιερώθηκε με σκοπό αφενός την προστασία του δημοσίου συμφέροντος από τυχόν λάθη, πλημμέλειες ή πράξεις διαφθοράς των διοικητικών οργάνων κατά τη διαδικασία σύναψής τους, αφετέρου την εμπέδωση της διαφάνειας και της εμπιστοσύνης των διοικουμένων στις ενέργειες της δημόσιας διοίκησης.

Τα της άσκησης της ως άνω αρμοδιότητας ρυθμίζονται πλέον στα άρθρα 35, 36 και 37 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο (ν. 4129/2013). Οι διατάξεις των άρθρων αυτών, μολονότι κεντρικής σημασίας για την επιτέλεση του έργου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, λόγω της κατά καιρούς εισαγωγής περιπτωσιολογικών και εμβλωματικών ρυθμίσεων, χαρακτηρίζονται, υπό την ισχύουσα διατύπωσή τους, από την έλλειψη το μεν συνοχής, στο μέτρο που η υπαγωγή στον έλεγχο ρυθμίζεται διαφορετικά, αναλόγως της κατηγορίας της σύμβασης και της αναθέτουσας αρχής, το δε κατάλληλης διάρθρωσης, με τις ρυθμίσεις που διέπουν τη διεξαγωγή του ελέγχου να συμπλέκονται με εκείνες που αφορούν στην προσβολή, ενώπιον υπερκείμενων σχηματισμών του Δικαστηρίου, της διακωλυτικής της σύναψης της σύμβασης πράξης, στην οποία τυχόν καταλήγει ο έλεγχος αυτός. Το αποτέλεσμα είναι οι εν λόγω διατάξεις να καθίστανται, σε πολλές περιπτώσεις, δυσνόητες για τις αναθέτουσες αρχές και τους υποψηφίους αναδόχους, στους οποίους προεχόντως απευθύνονται. Στη θεραπεία των ελαττωμάτων αυτών, που δεν συνάδουν με τις αρχές της καλής νομοθέτησης, στην κατάστρωση των διατάξεων για τον προσυμβατικό έλεγχο κατά τρόπο ορθολογικό, σαφή και εύληπτο από τους αποδέκτες τους, αλλά και στην εισαγωγή οργανωτικών μεταρρυθμίσεων για την εν γένει αναβάθμιση του ελέγχου, είναι που αποβλέπει η πρόταση μας για την τροποποίηση των σχετικών διατάξεων του Κώδικα, η οποία έχει ως εξής:

Ο Κώδικας Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 (ΦΕΚ Α' 52), τροποποιείται και συμπληρώνεται ως ακολούθως:

Στην παράγραφο 2 του άρθρου 6, η φράση «τις αρμοδιότητες των άρθρων 35 και 36 παρ. 2» αντικαθίσταται με τη φράση «την αρμοδιότητα του άρθρου 35».

Τα άρθρα 35, 36 και 37 αντικαθίστανται, ως εξής:

«Άρθρο 35
Έλεγχος Δημοσίων Συμβάσεων

1. Στις συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, που συνάπτονται από το Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τις δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμούς, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό του [ενός εκατομμυρίου] ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α., διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας, πριν από τη σύναψη τους, από Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Στις συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, που συνάπτονται από το Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα και τα Ν.Π.Δ.Δ., η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό των [τριακοσίων χιλιάδων] ευρώ και μέχρι το όριο της παραγράφου 1, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας, πριν από τη σύναψη τους, από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που είναι αρμόδιος για τον κατασταλακτικό έλεγχο των λογαριασμών των φορέων αυτών.

3. Ειδικά για τις συγχρηματοδοτούμενες από ενωσιακούς πόρους συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας, πριν από τη σύναψή τους, από Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφ' όσον η προϋπολογιζόμενη δαπάνη, μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α., υπερβαίνει το ποσό των [πέντε εκατομμυρίων] ευρώ.

4. Αν δεν διενεργηθεί ο προβλεπόμενος στις παραγράφους 1 έως 3 έλεγχος, η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη.

5. Ο αρμόδιος Υπουργός ή φορέας μπορεί να ζητεί τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας και για επί μέρους φάσεις της σχετικής διαδικασίας που προηγούνται της σύναψης της υποκειμένης σε έλεγχο σύμβασης.

6. Στον έλεγχο των παραγράφων 1 έως 3 υπάγονται: α) [οι προγραμματικές συμβάσεις για τη μελέτη και εκτέλεση έργου και την παροχή υπηρεσιών κάθε είδους, εφ' όσον ο προϋπολογισμός των συμβάσεων αυτών υπερβαίνει τα αντιστοίχως προβλεπόμενα όρια], β) τα δυναμικά συστήματα αγορών, σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 33 και την παρ. 11 του άρθρου 270 του ν. 4412/2016, γ) οι συμφωνίες πλαίσιο και οι εκτελεστικές αυτών συμβάσεις, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 39 και την παρ. 3 του άρθρου 273 του ν. 4412/2016, δ) οι συμβάσεις που διέπονται από το ν. 3978/2011 (Α' 137), των οποίων η προϋπολογιζόμενη δαπάνη υπερβαίνει τα όρια των παραγράφων 1 και 2, με εξαίρεση τις συμβάσεις των περιπτ. α', β', γ', στ', ζ' και θ' του άρθρου 17 του ως άνω νόμου, ε) οι συμβάσεις αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου και των εταιρειών των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου άμεσα ή έμμεσα στο Ταμείο, που συνάπτονται κατά τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3986/2011 (Α' 152), εφ' όσον το τίμημα ή το αντάλλαγμα της αξιοποίησης υπερβαίνει το ποσό του [ενός εκατομμυρίου (1.000.000,00)] ευρώ και αφού προηγουμένως έχει γνωμοδοτήσει το Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων, [σύμφωνα με το όσα ορίζονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ως άνω νόμου], και στ) οι τροποποιητικές συμβάσεις των συμβάσεων των παραγράφων 1 έως 3 και των συμβάσεων της παρούσας, εφ' όσον η κύρια σύμβαση υποβλήθηκε σε έλεγχο και η

τροποποίηση είναι ουσιώδης, [καθώς και όταν τροποποιείται σύμβαση της οποίας η αρχική αξία υπολείπεται του ορίου ελέγχου, εφ' όσον με την τροποποίηση αυτή προσαυξάνεται το οικονομικό αντικείμενο τόσο, ώστε η συνολική αξία της σύμβασης να υπερβαίνει το όριο αυτό].

7. Από τον έλεγχο των παραγράφων 1 έως 3 εξαιρούνται: α) οι συμβάσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 2628/1998 (Α' 151) [εναλλακτική διατύπωση: «που συνάπτονται στο πλαίσιο του Προγράμματος Δανεισμού και Διαχείρισης Χρέους του Ελληνικού Δημοσίου»], β) οι συμβάσεις της παρ. 8 του άρθρου 10 του ν. 2642/1998 (Α' 216) [εναλλακτική διατύπωση: «για την προετοιμασία, την έκδοση και τη διάθεση Μετοχοποιήσιμων Τίτλων»] γ) οι συμβάσεις των περιπτ. ε' και στ' του άρθρου 10 του ν. 4412/2016 [«που αφορούν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σχετικές με την έκδοση, την αγορά, την πώληση ή τη μεταβίβαση τίτλων ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων, κατά την έννοια του ν. 3606/2007 (Α' 195), υπηρεσίες που παρέχονται από κεντρικές τράπεζες και συναλλαγές με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, καθώς και οι συμβάσεις που αφορούν δάνεια είτε συνδέονται είτε όχι με την έκδοση, την πώληση, την αγορά ή τη μεταβίβαση τίτλων ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων»], με εξαίρεση τις συμβάσεις δανείων που συνάπτονται από Ο.Τ.Α., δ) οι συμβάσεις που συνάπτονται από το Ελληνικό Δημόσιο για την προετοιμασία, την έκδοση και τη διάθεση τίτλων προεσόδων.

8. Για το σκοπό του προβλεπόμενου στο άρθρο αυτό ελέγχου υποβάλλεται στο οικείο, κατά περίπτωση, Κλιμάκιο ή Επίτροπο από τον αρμόδιο Υπουργό ή φορέα ο φάκελος με όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία. Ο έλεγχος ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα ημέρες από τη διαβίβαση στο Ελεγκτικό Συνέδριο του σχετικού φακέλου. Αν από τον έλεγχο διαπιστωθεί έλλειψη στοιχείων, αυτά ζητούνται από τον αρμόδιο φορέα πριν από την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, η οποία, στην περίπτωση αυτή, διακόπτεται. Η έκδοση μη οριστικής, κατά τα ανωτέρω, πράξης από το Κλιμάκιο ή τον Επίτροπο επιτρέπεται μία μόνο φορά.

9. Η οριστική πράξη του Κλιμακίου ή του Επιτρόπου κοινοποιείται με τηλεομοιοτυπία στον αρμόδιο φορέα, ο οποίος υποχρεούται αμελλητί να την κοινοποιήσει με τηλεομοιοτυπία σε όλους τους υπονηφίους που συμμετείχαν στην ελεγχόμενη διαδικασία ανάδειξης αναδόχου. Προϊστάμενοι υπηρεσιών ή άλλα αρμόδια όργανα, που ενεργούν κατά παράβαση της υποχρέωσης που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο παραπέμπονται στην αρμόδια πειθαρχική δικαιοδοσία.

10. Στο πλαίσιο του ελέγχου των συμβάσεων των περιπτ. δ' και ε' του άρθρου 17 του ν. 3978/2011, το Ελεγκτικό Συνέδριο οφείλει να διασφαλίσει το απόρρητο των στοιχείων του φακέλου.

11. Κατ' εξαίρεση των προβλεπόμενων στις παρ. 1, 2 και 4, οι συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας για την εκτέλεση δρομολογίων στις θαλάσσιες ενδομεταφορές, οι οποίες καταρτίζονται σύμφωνα με τις παρ. 8 και 9 του άρθρου ογδού του ν. 2932/2001 (Α' 145), μπορούν να συναφθούν και χωρίς να έχει υποβληθεί προηγουμένως στο Ελεγκτικό Συνέδριο, για τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητάς τους, σχέδιο σύμβασης με το σχετικό φάκελο ή και πριν την ολοκλήρωση του παραπάνω ελέγχου. Στις περιπτώσεις αυτές, η συναφθείσα σύμβαση και ο σχετικός φάκελος υποβάλλονται στο Ελεγκτικό Συνέδριο εντός προθεσμίας δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από την υπογραφή της. Εάν η σύμβαση και ο σχετικός φάκελος δεν υποβληθούν εντός της ανωτέρω προθεσμίας ή εάν ο έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου αποβεί αρνητικός, η σύμβαση θεωρείται ως μηδέποτε συναφθείσα.

Άρθρο 36 Αίτηση ανάκλησης

1. Αίτηση ανάκλησης της πράξης του Κλιμακίου ή του Επιτρόπου με την οποία κρίνεται ότι κωλύεται η υπογραφή της ελεγχόμενης σύμβασης υποβάλλεται στη γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος, σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή το νόμο, από αυτόν που έχει έννομο συμφέρον προς τούτο ή από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, χάριν του δημοσίου συμφέροντος, μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την κοινοποίηση της πράξης του Κλιμακίου στον αρμόδιο φορέα και στον Γενικό Επίτροπο.

2. Η αίτηση ανάκλησης κοινοποιείται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, με επιμέλεια του αιτούντος, σε καθέναν που έχει έννομο συμφέρον. Ο Πρόεδρος του Τμήματος μπορεί να διατάξει τη γνωστοποίηση με οποιονδήποτε τρόπο της αίτησης ανάκλησης και σε άλλους που έχουν κατά την κρίση του έννομο συμφέρον. Δεύτερη αίτηση ανάκλησης από τον ίδιο αιτούντα κατά της αυτής πράξης δεν επιτρέπεται. Όποιος έχει σπουδαίο έννομο συμφέρον μπορεί να ασκήσει εγγράφως ή προφορικά παρέμβαση μέχρι τη συζήτηση της αίτησης ανάκλησης στο ακροατήριο.

3. Ο Πρόεδρος του Τμήματος ορίζει, πριν από τη συζήτηση, εισηγητή της υπόθεσης. Το Τμήμα δικάζει την αίτηση ανάκλησης σε δημόσια συνεδρίαση, επιτρέπεται δε μία μόνο αναβολή της συζήτησης. Ύστερα από αίτημα των διαδίκων που μπορεί να υποβληθεί και προφορικά κατά τη συζήτηση ή, αν τούτο ζητηθεί από τον εισηγητή της υπόθεσης, κατά την προδικασία, παρίστανται στη συζήτηση για την παροχή εξηγήσεων στο Δικαστήριο, πρόσωπα ικανά να το δια φωτίσουν επί τεχνικής φύσης ζητημάτων. Το Δικαστήριο δύναται να διακόψει τη συζήτηση ή να εκδώσει προδικαστική απόφαση, αν κρίνει ότι είναι αναγκαία για τον έλεγχο νομιμότητας που ασκεί η διευκρίνιση τεχνικής φύσης ζητήματος. Οι διάδικοι μπορούν να υποβάλλουν υπόμνημα μέσα σε τρεις ημέρες από τη συζήτηση στο ακροατήριο της αίτησης ανάκλησης.

4. Η έκδοση μη οριστικής απόφασης επιτρέπεται μία μόνο φορά. Αν εκδοθεί αναβλητική απόφαση λόγω έλλειψης στοιχείων, ορίζεται προθεσμία που δεν υπερβαίνει τις δεκαπέντε ημέρες, εντός της οποίας πρέπει να συμπληρωθούν τα στοιχεία του φακέλου. Μετά την πάροδο της ορισθείσας προθεσμίας η υπόθεση εισάγεται προς συζήτηση στην αμέσως επόμενη δικάσιμο. Η απόφαση για την αίτηση ανάκλησης εκδίδεται μέσα σε τριάντα ημέρες από τη συζήτησή της.

Άρθρο 37 Αίτηση αναθεώρησης

1. Αίτηση αναθεώρησης κατά της απόφασης του Τμήματος, με την οποία απορρίφθηκε αίτηση ανάκλησης του άρθρου 36, υποβάλλεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου, σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή το νόμο, από το Δημόσιο, την αναθέτουσα αρχή ή φορέα, τον παρεμβάντα κατά την εκδίκαση της αίτησης ανάκλησης ή από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας.

2. Η αίτηση αναθεώρησης ασκείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε ημερών από την κοινοποίηση, με επιμέλεια της γραμματείας του Τμήματος του άρθρου 36, της προσβαλλόμενης απόφασης στον αιτούντα. Η αίτηση αναθεώρησης κοινοποιείται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, με επιμέλεια του αιτούντος, στο Δημόσιο και σε όσους είχαν μετάσχει στην εκδίκαση της αίτησης ανάκλησης. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου μπορεί να διατάξει τη γνωστοποίηση με οποιονδήποτε τρόπο της αίτησης αναθεώρησης και σε άλλους που έχουν κατά την κρίση του έννομο συμφέρον.

3. Δεύτερη αίτηση αναθεώρησης από τον ίδιο αιτούντα κατά της αυτής απόφασης δεν επιτρέπεται.

4. Η αίτηση αναθεώρησης εκδικάζεται κατά την επόμενη της κατάθεσης αυτής προγραμματισμένη συνεδρίαση της ελάσσονος Ολομέλειας, εφ' όσον από την κατάθεση της αίτησης αναθεώρησης μέχρι τη δικάσιμο μεσολαβεί διάστημα τουλάχιστον μίας εβδομάδας. Σε επείγουσες περιπτώσεις η ελάσσονα Ολομέλεια συγκαλείται εκτάκτως από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 36 εφαρμόζονται αναλόγως και για την εκδίκαση της αίτησης αναθεώρησης από την ελάσσονα Ολομέλεια. Αν γίνει δεκτή η αίτηση αναθεώρησης, η ελάσσονα Ολομέλεια αποφασίζει οριστικά για την ελεγχόμενη σύμβαση.

Άρθρο 37 Α

Άρση αμφισβήτησης ή αμφιβολίας

1. Η αμφισβήτηση για την έννοια διατάξεων τυπικού νόμου, που γεννώνται από την έκδοση αντίθετων πράξεων Κλιμακίων ή αντίθετων αποφάσεων του Τμήματος του άρθρου 36, καθώς και η αμφιβολία για την έννοια των διατάξεων αυτών σε εκκρεμείς υποθέσεις, αίρονται από την ελάσσονα Ολομέλεια.

2. Η αίτηση άρσης της αμφισβήτησης υποβάλλεται ενώπιον της ελάσσονος Ολομέλειας αυτεπάγγελτα από τον Πρόεδρο του Κλιμακίου ή του Τμήματος ή από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή με πρωτοβουλία αυτού που έχει σπουδαίο έννομο συμφέρον. Σε περίπτωση αμφιβολίας, το Κλιμάκιο ή το Τμήμα παραπέμπει [αμέσως] το ζήτημα στην ελάσσονα Ολομέλεια [με πρακτικό του].

3. Η ελάσσονα Ολομέλεια εκδίδει απόφαση άρσης της αμφισβήτησης ή της αμφιβολίας μέσα σε τριάντα ημέρες από την κατάθεση αυτής στη Γραμματεία του».

Η περιπτ. γ' της παραγράφου 3 του άρθρου 73, αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) για τις αιτήσεις ανάκλησης κατά των πράξεων των Κλιμακίων ή των Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 35, καθώς και για τις αιτήσεις αναθεώρησης κατά των αποφάσεων του Τμήματος του άρθρου 36 σε εκατό (100) ευρώ».

Επακολούθησε ευρεία ανταλλαγή απόψεων επί της ως άνω πρότασης.

Ως προς το προτεινόμενο άρθρο 35 διατυπώθηκαν οι ακόλουθες γνώμες:

Κατά την ειδικότερη γνώμη του Συμβούλου Γεωργίου Βοΐλη, δεν ενδείκνυται η αναθεώρηση προς οποιαδήποτε κατεύθυνση των ορίων του ασκούμενου με βάση το Σύνταγμα από το Ελεγκτικό Συνέδριο ορίων του προσυμβατικού ελέγχου των δημοσίων συμβάσεων, καθόσον και με βάση την για χρόνια κτηθείσα εμπειρία κρίνονται εύλογα εξασφαλίζοντας και την ταχύτητα σύναψης συμβάσεων μικρής οικονομικής αξίας αλλά διασφαλίζοντας ταυτόχρονα και την αποτροπή του κινδύνου τέλεσης τυχόν δημοσιονομικών παραβάσεων για μεγαλύτερης αξίας δημόσιες συμβάσεις. Πλην όμως η γνώμη αυτή δεν κράτησε.

Κατά τη γνώμη της Συμβούλου Δέσποινας Καββαδία - Κωνσταντάρα, το όριο του προσυμβατικού ελέγχου στους ο.τ.α. α' βαθμού (Δήμους) θα πρέπει να παραμείνει στις 200.000 ευρώ, δεδομένης της ιδιαίτερης παραβατικότητας που παρατηρείται στα νομικά αυτά πρόσωπα.

Ως προς το τελικό προτεινόμενο κείμενο των παραγράφων 1 και 2 του νέου άρθρου 35, μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Κωνσταντίνα Ζώη, Αγγελική Μυλωνά, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Σοφιανού, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Αργυρώ Μαυρομμάτη, Ευαγγελία Σεραφή, Κωνσταντίνος Κρέπης, Νικολέτα Ρένεση, Αικατερίνη Μποκόρου και Αντιγόνη Στίνη, οι οποίοι διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη: Η ρύθμιση για την υπαγωγή σε προηγούμενο της σύναψής τους έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο και των συμβάσεων αγοράς ακινήτων που συνάπτονται από το Δημόσιο και τους άλλους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, πέραν του ότι βεβιασμένα ανάγει σε διάταξη νόμου μία μεμονωμένη επί του παρόντος νομολογιακή λύση, που κάθε άλλο παρά σταθερή και δοκιμασμένη στην πράξη θα μπορούσε να χαρακτηριστεί, ούτε ως συμμόρφωση με τη διάταξη της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 98 του Συντάγματος θα μπορούσε να εκληφθεί. Και τούτο, διότι, με τη διάταξη αυτή, κατοχυρώθηκε συνταγματικά η ήδη προβλεπόμενη, στο άρθρο 8 παρ. 1 του ν. 2741/1999, αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί συγκεκριμένων κατηγοριών δημοσίων συμβάσεων (έργων, προμηθειών και υπηρεσιών), σε καμία από τις οποίες δεν θα μπορούσαν να υπαχθούν οι συμβάσεις αγοράς ακινήτων, πράγμα όχι, βεβαίως, τυχαίο, με δεδομένο ότι οι τελευταίες και από το σχετικό ενωσιακό δίκαιο καταλείπονται αρρυθμιστες. Σε κάθε δε περίπτωση, δεν προκύπτει ιδιαίτερος λόγος για τον οποίον οι συμβάσεις αγοράς ακινήτων χρήζουν διαφορετικής αντιμετώπισης, σε σχέση με άλλες παρόμοιες συμβάσεις, όπως αυτές για τη μίσθωση ακινήτων, ίσης ή ακόμη και μεγαλύτερης, σε βάθος χρόνου, οικονομικής σημασίας.

Με την ανωτέρω άποψη της μειοψηφίας συντάχθηκε και ο Επίτροπος της Επικρατείας Αντώνιος Νικητάκης.

Ως προς το τελικό προτεινόμενο κείμενο της περίπτωσης στ' της παραγράφου 6 του νέου άρθρου 35, μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Σταμάτιος Πουλής, Δέσποινα Τζούμα, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Αργυρώ Μαυρομμάτη, Ευαγγελία Σεραφή, Αικατερίνη Μποκόρου και Αντιγόνη Στίνη, οι οποίοι διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη: Με δεδομένο ότι το ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, οι συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που το

ίδιο συνάπτει υπόκεινται σε προηγούμενο της υπογραφής τους έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο, κατά τις γενικές διατάξεις. Το ίδιο ισχύει δε και για εκείνες που συνάπτονται από τους δικαιούχους χρηματοδοτήσεων από το ΤΑΜΕΙΟ, για την από μέρους τους υλοποίηση, με αναθέσεις σε ιδιώτες, δράσεων και έργων προστασίας, αναβάθμισης και αποκατάστασης του περιβάλλοντος, εφόσον, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 3889/2010, αποδέκτες των εν λόγω χρηματοδοτήσεων είναι ως επί το πλείστον δημόσιοι φορείς. Ιδιαίτερος λόγος, επομένως, που να δικαιολογεί τη συνέχιση της υπαγωγής στον έλεγχο αυτοτελώς των συμβάσεων του ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ με τους δικαιούχους, με αντικείμενο τη χρηματοδότηση των τελευταίων, όπως σήμερα προβλέπεται στην παρ. 6 του άρθρου 35 του Κώδικα, δεν φαίνεται να συντρέχει, πολύ περισσότερο που αυτές θα ελεγχθούν, ούτως ή άλλως, παρεμπιπτόντως κατά τον έλεγχο των δημοσίων συμβάσεων στη σύναψη των οποίων θα προβούν οι δικαιούχοι με χρήση των πόρων από τις χρηματοδοτήσεις του ΤΑΜΕΙΟΥ.

Η Ολομέλεια του Δικαστηρίου, συναινούντος υπό την επιφύλαξη που διατυπώθηκε ανωτέρω και του Επιτρόπου της Επικρατείας, υιοθέτησε το ακόλουθο κείμενο προτεινομένων ρυθμίσεων, με τις κατωτέρω παρατιθέμενες αιτιολογικές σκέψεις:

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Ο Κώδικας Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 (ΦΕΚ Α' 52), τροποποιείται και συμπληρώνεται ως ακολούθως:

1) Στην παράγραφο 2 του άρθρου 6, η φράση «*τις αρμοδιότητες των άρθρων 35 και 36 παρ. 2*» αντικαθίσταται με τη φράση «*την αρμοδιότητα του άρθρου 35*».

2) Τα άρθρα 35, 36 και 37 αντικαθίστανται, ως εξής:

«Άρθρο 35 Έλεγχος Δημοσίων Συμβάσεων

1. Στις συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, καθώς και στις συμβάσεις αγοράς ακινήτων, που συνάπτονται από το Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τις δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμούς, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό του [ενός εκατομμυρίου (1.000.000,00)] ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου του

Φ.Π.Α., διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας, πριν από τη σύναψη τους, από Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2. Στις συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, καθώς και στις συμβάσεις αγοράς ακινήτων, που συνάπτονται από το Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα και τα Ν.Π.Δ.Δ., η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό των [τριακοσίων χιλιάδων (300.000,00)] ευρώ και μέχρι το όριο της παραγράφου 1, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας, πριν από τη σύναψη τους, από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που είναι αρμόδιος για τον κατασταλτικό έλεγχο των λογαριασμών των φορέων αυτών.

3. Ειδικά για τις συγχρηματοδοτούμενες από ενωσιακούς πόρους συμβάσεις των παραγράφων 1 και 2 διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας, πριν από τη σύναψή τους, από Κλιμάκια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφ' όσον η προϋπολογιζόμενη δαπάνη, μη συμπεριλαμβανομένου του *Φ.Π.Α.*, υπερβαίνει το ποσό των [πέντε εκατομμυρίων (5.000.000,00)] ευρώ.

4. Αν δεν διενεργηθεί ο προβλεπόμενος στις παραγράφους 1 έως 3 έλεγχος, η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη.

5. Ο αρμόδιος Υπουργός ή φορέας μπορεί να ζητεί τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας και για επί μέρους φάσεις της σχετικής διαδικασίας που προηγούνται της σύναψης της υποκείμενης σε έλεγχο σύμβασης.

6. Στον έλεγχο των παραγράφων 1 έως 3 υπάγονται: α) οι προγραμματικές συμβάσεις για τη μελέτη και εκτέλεση έργων, την εφαρμογή προγραμμάτων και δράσεων, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών και την υλοποίηση προμηθειών κάθε είδους, εφ' όσον ο προϋπολογισμός των συμβάσεων αυτών υπερβαίνει τα αντιστοίχως προβλεπόμενα όρια, β) τα δυναμικά συστήματα αγορών, σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 33 και την παρ. 11 του άρθρου 270 του ν. 4412/2016, γ) οι συμφωνίες πλαίσιο και οι εκτελεστικές αυτών συμβάσεις, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 39 και την παρ. 3 του άρθρου 273 του ν. 4412/2016, δ) οι συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών στους τομείς της Άμυνας και της Ασφάλειας, που διέπονται από το ν. 3978/2011 (Α' 137), των οποίων η προϋπολογιζόμενη δαπάνη υπερβαίνει τα όρια των παραγράφων 1 και 2, με εξαίρεση τις συμβάσεις των περιπτ. α', β', γ', στ', ζ' και θ' του άρθρου 17 του ως άνω νόμου, ε) οι συμβάσεις αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου και των εταιρειών των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου άμεσα ή έμμεσα στο Ταμείο, εφ' όσον το τίμημα ή το αντάλλαγμα της αξιοποίησης υπερβαίνει το ποσό [του ενός εκατομμυρίου (1.000.000,00)] ευρώ, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά όσων ορίζονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 9 του ν. 3986/2011 (Α' 152), στ) οι συμβάσεις που συνάπτει το Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «Πράσινο Ταμείο» (πρώην Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών

Σχεδίων) με δικαιούχους για την εκτέλεση χρηματοδοτικών προγραμμάτων, των οποίων η προϋπολογιζόμενη δαπάνη υπερβαίνει τα όρια των παρ. 1 και 2, ζ) οι συμβάσεις εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων, καθώς και των συναφών προμηθειών και εργασιών, που συνάπτει η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Πρόγραμμα Ήλιος Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης Ηλιακής Ενέργειας» ή εταιρείες των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα σε αυτή, των οποίων η προϋπολογιζόμενη δαπάνη υπερβαίνει τα όρια των παρ. 1 και 2 και η) οι τροποποιητικές συμβάσεις των συμβάσεων των παραγράφων 1 έως 3 και των συμβάσεων της παρούσας, εφ' όσον η κύρια σύμβαση υποβλήθηκε σε έλεγχο και η τροποποίηση είναι ουσιώδης, καθώς και όταν τροποποιείται σύμβαση της οποίας η αρχική αξία υπολειπόταν του ορίου ελέγχου, εφ' όσον με την τροποποίηση αυτή προσαυξάνεται το οικονομικό αντικείμενο τόσο, ώστε η συνολική αξία της σύμβασης να υπερβαίνει το όριο αυτό.

7. Από τον έλεγχο των παραγράφων 1 έως 3 εξαιρούνται: α) οι συμβάσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 2628/1998 (Α' 151), που συνάπτονται στο πλαίσιο του Προγράμματος Δανεισμού και Διαχείρισης Χρέους του Ελληνικού Δημοσίου, β) οι συμβάσεις της παρ. 8 του άρθρου 10 του ν. 2642/1998 (Α' 216), για την προετοιμασία, την έκδοση και τη διάθεση Μετοχοποιήσιμων Τίτλων, γ) οι συμβάσεις των περιπτ. ε' και στ' του άρθρου 10 του ν. 4412/2016, που αφορούν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σχετικές με την έκδοση, την αγορά, την πώληση ή τη μεταβίβαση τίτλων ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων, κατά την έννοια του ν. 3606/2007 (Α' 195), υπηρεσίες που παρέχονται από κεντρικές τράπεζες και συναλλαγές με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας, καθώς και οι συμβάσεις που αφορούν δάνεια είτε συνδέονται είτε όχι με την έκδοση, την πώληση, την αγορά ή τη μεταβίβαση τίτλων ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων, με εξαίρεση τις συμβάσεις δανείων που συνάπτονται από Ο.Τ.Α., δ) οι συμβάσεις που συνάπτονται από το Ελληνικό Δημόσιο για την προετοιμασία, την έκδοση και τη διάθεση τίτλων προεσόδων.

8. Για το σκοπό του προβλεπόμενου στο άρθρο αυτό ελέγχου υποβάλλεται στο οικείο, κατά περίπτωση, Κλιμάκιο ή Επίτροπο από τον αρμόδιο Υπουργό ή φορέα ο φάκελος με όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία. Ο έλεγχος ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα ημέρες από τη διαβίβαση στο Ελεγκτικό Συνέδριο του σχετικού φακέλου. Αν από τον έλεγχο διαπιστωθεί έλλειψη στοιχείων, αυτά ζητούνται από τον αρμόδιο φορέα πριν από την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, η οποία, στην περίπτωση αυτή, διακόπτεται. Η έκδοση μη οριστικής, κατά τα ανωτέρω, πράξης από το Κλιμάκιο ή τον Επίτροπο επιτρέπεται μία μόνο φορά.

9. Η οριστική πράξη του Κλιμακίου ή του Επιτρόπου κοινοποιείται με τηλεομοιοτυπία στον αρμόδιο φορέα, ο οποίος υποχρεούται αμελλητί να την

κοινοποιήσει με τηλεομοιοτυπία σε όλους τους υποψηφίους που συμμετείχαν στην ελεγχόμενη διαδικασία ανάδειξης αναδόχου. Προϊστάμενοι υπηρεσιών ή άλλα αρμόδια όργανα, που ενεργούν κατά παράβαση της υποχρέωσης που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο, παραπέμπονται στην αρμόδια πειθαρχική δικαιοδοσία.

10. Στο πλαίσιο του προβλεπόμενου από το άρθρο αυτό ελέγχου, το Ελεγκτικό Συνέδριο οφείλει να διασφαλίσει το απόρρητο των στοιχείων του φακέλου.

11. Κατ' εξαίρεση των προβλεπομένων στις παρ. 1, 2 και 4, οι συμβάσεις ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας για την εκτέλεση δρομολογίων στις θαλάσσιες ενδομεταφορές, οι οποίες καταρτίζονται σύμφωνα με τις παρ. 8, 9 και 11 του άρθρου ογδόου του ν. 2932/2001 (Α' 145), μπορούν να συναφθούν και χωρίς να έχει υποβληθεί προηγουμένως στο Ελεγκτικό Συνέδριο, για τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητάς τους, σχέδιο σύμβασης με το σχετικό φάκελο ή και πριν από την ολοκλήρωση του ανωτέρω ελέγχου. Στις περιπτώσεις αυτές, η συναφθείσα σύμβαση και ο σχετικός φάκελος υποβάλλονται στο Ελεγκτικό Συνέδριο εντός προθεσμίας δεκαπέντε εργάσιμων ημερών από την υπογραφή της. Εάν η σύμβαση και ο σχετικός φάκελος δεν υποβληθούν εντός της ανωτέρω προθεσμίας ή εάν ο έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου αποβεί αρνητικός, η σύμβαση θεωρείται ως μηδέποτε συναφθείσα.

Άρθρο 36

Αίτηση ανάκλησης

1. Αίτηση ανάκλησης της πράξης του Κλιμακίου ή του Επιτρόπου με την οποία κρίνεται ότι κωλύεται η υπογραφή της ελεγχόμενης σύμβασης υποβάλλεται στη γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος, σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή το νόμο, από αυτόν που έχει έννομο συμφέρον προς τούτο ή από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, χάριν του δημοσίου συμφέροντος, μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την κοινοποίηση της πράξης του Κλιμακίου ή του Επιτρόπου στον αρμόδιο φορέα και στον Γενικό Επίτροπο.

2. Η αίτηση ανάκλησης κοινοποιείται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, με επιμέλεια του αιτούντος, σε καθέναν που έχει έννομο συμφέρον. Ο Πρόεδρος του Τμήματος μπορεί να διατάξει τη γνωστοποίηση με οποιονδήποτε τρόπο της αίτησης ανάκλησης και σε άλλους που έχουν κατά την κρίση του έννομο συμφέρον. Δεύτερη αίτηση ανάκλησης από τον ίδιο αιτούντα κατά της αυτής πράξης δεν επιτρέπεται. Όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ασκήσει εγγράφως ή προφορικά παρέμβαση μέχρι τη συζήτηση της αίτησης ανάκλησης στο ακροατήριο.

3. Ο Πρόεδρος του Τμήματος ορίζει, πριν από τη συζήτηση, εισηγητή της υπόθεσης. Το Τμήμα δικάζει την αίτηση ανάκλησης σε δημόσια

συνεδρίαση, επιτρέπεται δε μία μόνο αναβολή της συζήτησης. Ύστερα από αίτημα των διαδίκων που μπορεί να υποβληθεί και προφορικά κατά τη συζήτηση ή, αν τούτο ζητηθεί από τον εισηγητή της υπόθεσης, κατά την προδικασία, παρίστανται στη συζήτηση για την παροχή εξηγήσεων στο Δικαστήριο, πρόσωπα ικανά να το διαφωτίσουν επί τεχνικής φύσης ζητημάτων. Το Δικαστήριο δύναται να διακόψει τη συζήτηση ή να εκδώσει προδικαστική απόφαση, αν κρίνει ότι είναι αναγκαία για τον έλεγχο νομιμότητας που ασκεί η διευκρίνιση τεχνικής φύσης ζητήματος. Οι διάδικοι μπορούν να υποβάλλουν υπόμνημα μέσα σε τρεις ημέρες από τη συζήτηση στο ακροατήριο της αίτησης ανάκλησης.

4. Η έκδοση μη οριστικής απόφασης επιτρέπεται μία μόνο φορά. Αν εκδοθεί αναβλητική απόφαση λόγω έλλειψης στοιχείων, ορίζεται προθεσμία που δεν υπερβαίνει τις δεκαπέντε ημέρες, εντός της οποίας πρέπει να συμπληρωθούν τα στοιχεία του φακέλου. Μετά την πάροδο της ορισθείσας προθεσμίας η υπόθεση εισάγεται προς συζήτηση στην αμέσως επόμενη δικάσιμο. Η απόφαση για την αίτηση ανάκλησης εκδίδεται μέσα σε τριάντα ημέρες από τη συζήτησή της.

Άρθρο 37

Αίτηση αναθεώρησης

1. Αίτηση αναθεώρησης κατά της απόφασης του Τμήματος, με την οποία απορρίφθηκε αίτηση ανάκλησης του άρθρου 36, υποβάλλεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου, σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή το νόμο, από το Δημόσιο, την αναθέτουσα αρχή ή φορέα, τον παρεμβάντα κατά την εκδίκαση της αίτησης ανάκλησης ή από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας.

2. Η αίτηση αναθεώρησης ασκείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε ημερών από την κοινοποίηση, με επιμέλεια της γραμματείας του Τμήματος του άρθρου 36, της προσβαλλόμενης απόφασης στον αιτούντα. Η αίτηση αναθεώρησης κοινοποιείται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, με επιμέλεια του αιτούντος, στο Δημόσιο και σε όσους είχαν μετάσχει στην εκδίκαση της αίτησης ανάκλησης. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου μπορεί να διατάξει τη γνωστοποίηση με οποιονδήποτε τρόπο της αίτησης αναθεώρησης και σε άλλους που έχουν κατά την κρίση του έννομο συμφέρον.

3. Δεύτερη αίτηση αναθεώρησης από τον ίδιο αιτούντα κατά της αυτής απόφασης δεν επιτρέπεται.

4. Η αίτηση αναθεώρησης εκδικάζεται κατά την επόμενη της κατάθεσης αυτής προγραμματισμένη συνεδρίαση της ελάσσονος Ολομέλειας, εφ' όσον από την κατάθεση της αίτησης αναθεώρησης μέχρι τη δικάσιμο μεσολαβεί διάστημα τουλάχιστον μίας εβδομάδας. Σε επείγουσες περιπτώσεις η ελάσσων Ολομέλεια συγκαλείται εκτάκτως από τον Πρόεδρο του

Δικαστηρίου. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 36 εφαρμόζονται αναλόγως και για την εκδίκαση της αίτησης αναθεώρησης από την ελάσσονα Ολομέλεια. Αν γίνει δεκτή η αίτηση αναθεώρησης, η ελάσσονα Ολομέλεια αποφασίζει οριστικά για την ελεγχόμενη σύμβαση.

Άρθρο 37 Α

Άρση αμφισβήτησης ή αμφιβολίας

1. Η αμφισβήτηση για την έννοια διατάξεων τυπικού νόμου, που γεννώνται από την έκδοση αντίθετων πράξεων Κλιμακίων ή αντίθετων αποφάσεων του Τμήματος του άρθρου 36, καθώς και η αμφιβολία για την έννοια των διατάξεων αυτών σε εκκρεμείς υποθέσεις, αίρονται από την ελάσσονα Ολομέλεια.

2. Η αίτηση άρσης της αμφισβήτησης υποβάλλεται ενώπιον της ελάσσονος Ολομέλειας αυτεπάγγελα από τον Πρόεδρο του Κλιμακίου ή του Τμήματος ή από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή με πρωτοβουλία αυτού που έχει έννομο συμφέρον. Σε περίπτωση αμφιβολίας, το Κλιμάκιο ή το Τμήμα παραπέμπει το ζήτημα στην ελάσσονα Ολομέλεια με πρακτικό του.

3. Η ελάσσονα Ολομέλεια εκδίδει απόφαση άρσης της αμφισβήτησης ή της αμφιβολίας μέσα σε τριάντα ημέρες από την κατάθεση αυτής στη Γραμματεία του».

3) Η περιπτ. γ' της παραγράφου 3 του άρθρου 73, αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) για τις αιτήσεις ανάκλησης κατά των πράξεων των Κλιμακίων ή των Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 35, καθώς και για τις αιτήσεις αναθεώρησης κατά των αποφάσεων του Τμήματος του άρθρου 36 σε εκατό (100) ευρώ».

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

Με τις προτεινόμενες διατάξεις εξορθολογίζονται τα όρια υπαγωγής στον προσυμβατικό έλεγχο και απλοποιούνται οι διέπουσες τη διεξαγωγή του ελέγχου αυτού διατάξεις, ώστε να καθίστανται εύχρηστες για τις αναθέτουσες αρχές και τους ενδιαφερομένους, ενώ, συγχρόνως, εισάγονται καινοτομίες, όπως η δυνατότητα του Δικαστηρίου να προσφεύγει στη συνδρομή ειδικών, για τη διευκρίνιση των, συχνά, περίπλοκων τεχνικής φύσης ζητημάτων που ανακύπτουν κατά τον έλεγχο, και την ανάθεση της εκδίκασης της αίτησης αναθεώρησης στην (ελάσσονα) Ολομέλεια, αντί του μέχρι τώρα αρμόδιου, ειδικής σύνθεσης, Τμήματος του Ελεγκτικού

Συνεδρίου, προς το σκοπό της εν γένει αναβάθμισης του ελέγχου των δημοσίων συμβάσεων, με τον οποίον από το ίδιο το Σύνταγμα έχει επιφορτισθεί το Ελεγκτικό Συνέδριο. Ειδικότερα:

Επί των περιπτώσεων 1 και 3:

Πρόκειται για αμιγώς νομοτεχνικού χαρακτήρα τροποποιήσεις στις παραγράφους 2 του άρθρου 6 και 3 του άρθρου 73 του Κώδικα, προκειμένου οι από εκεί παραπομπές να ανταποκρίνονται στην προτεινόμενη αναδιάρθρωση των άρθρων 35 έως 37.

Επί της περίπτωσης 2:

Επί του νέου άρθρου 35:

Με τις παραγράφους 1 και 2 προτείνεται ενιαίο χρηματικό όριο τόσο για την υπαγωγή των συμβάσεων στον έλεγχο (300.000,00 ευρώ), όσο και για την κατανομή της ελεγκτικής αρμοδιότητας μεταξύ των Επιτρόπων και των Κλιμακίων του Ελεγκτικού Συνεδρίου (1.000.000,00 ευρώ), χωρίς διαφοροποίηση για τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, για τους οποίους σήμερα ισχύουν χαμηλότερα όρια, μολονότι ειδικός λόγος που να δικαιολογεί τη διαφορετική μεταχείριση των συγκεκριμένων φορέων δεν έχει διαπιστωθεί να συντρέχει. Παραλλήλως δε, αποτυπώνεται η κρατούσα νομολογία (βλ. 483/2018 Τμ. Μείζ. - Επταμ. Συνθ. και 1391/2017 VI Τμ. ΕλΣ) για την υποχρεωτική υποβολή προς έλεγχο, πριν από τη σύναψή τους, και των συμβάσεων αγοράς ακινήτων, δοθέντος, άλλωστε, ότι ο περιορισμός του ελέγχου μόνο στις συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών είναι αμφίβολης συμβατότητας προς τον κατ' αρχήν μη δεκτικό εξαιρέσεων κανόνα της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 98 του Συντάγματος για την υπαγωγή στον έλεγχο όλων των «συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή».

Στο ίδιο πνεύμα, σε συμμόρφωση δηλαδή προς την προαναφερόμενη συνταγματική επιταγή, με την παράγραφο 3 προτείνεται η επαναφορά, για τις συγχρηματοδοτούμενες από ενωσιακούς πόρους συμβάσεις, του προϊσχύσαντος ορίου για την υπαγωγή τους στον έλεγχο (5.000.000,00 ευρώ), αφού το πολύ μεγαλύτερο όριο (10.000.000,00 ευρώ), που καθιερώθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 73 του ν. 4146/2013, είχε ως συνέπεια να εκφεύγει του ελέγχου σημαντικό μέρος της συμβατικής δραστηριότητας του Δημοσίου και των λοιπών φορέων της Γενικής

Κυβέρνησης, είναι δε αμφίβολο εάν μόνη η ανάγκη ταχείας διεκπεραίωσης των εν λόγω συμβάσεων αρκεί για να δικαιολογήσει, κατά τρόπο συνταγματικά ανεκτό, τον καθορισμό ενός τόσο υψηλού ορίου.

Στην παράγραφο 6 παρατίθενται οι ειδικές κατηγορίες συμβάσεων, οι οποίες, αν και δεν συγκαταλέγονται ευθέως σε εκείνες των προηγούμενων παραγράφων, είτε κατά τη νομολογία είτε με βάση ρητές νομοθετικές διατάξεις, έχουν υπαχθεί σε προηγούμενο της σύναψής τους έλεγχο από το Δικαστήριο. Σε σχέση δε με το υφιστάμενο δίκαιο προτείνεται: α) η θέσπιση γενικού κανόνα, που ενοποιεί τις σήμερα εγκατεσπαρμένες σε διάφορα νομοθετήματα διατάξεις (βλ. άρθρα 100 παρ. 1 του ν. 3852/2010, 21 παρ. 1 του ν. 3879/2010, 6 παρ. 1 του ν. 4430/2016 κ.ά.) για την υπαγωγή των προγραμματικών συμβάσεων στον έλεγχο, ο οποίος, μολονότι οι συμβάσεις αυτές προβλέπονται από το νόμο ως συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ δημοσίων φορέων, χωρίς επαχθή αιτία, κρίνεται αναγκαίος, ακριβώς προς το σκοπό της διαπίστωσης ότι πράγματι ενέχουν τέτοιο χαρακτήρα και δεν υποκρύπτουν την ανάθεση δημόσιας σύμβασης, β) η καθιέρωση εύλογου ορίου (1.000.000,00 ευρώ) για την υπαγωγή στον έλεγχο των συμβάσεων αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) και η, σε συνάρτηση με το όριο αυτό, ανάθεση του ελέγχου των συγκεκριμένων συμβάσεων αποκλειστικώς σε αποτελούμενο από δικαστικούς λειτουργούς Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και γ) η θέσπιση ωσαύτως οριζόντιας εφαρμογής ρύθμισης για τις τροποποιητικές συμβάσεις, με βάση τις κατευθύνσεις των ήδη ισχυουσών διατάξεων των άρθρων 132 παρ. 6 και 337 παρ. 6 του ν. 4412/2016, όπως οι τελευταίες τροποποιήθηκαν, ύστερα, μάλιστα, από θετική γνωμοδότηση του Δικαστηρίου (βλ. Πρακτικά 16ης Γεν. Συν./12.12.2018 Ολομ. ΕλΣ, Θέμα Β'), με τον ν. 4605/2019.

Στην παράγραφο 7 απαριθμούνται οι εξαιρούμενες από τον έλεγχο, σύμφωνα με τις ισχύουσες σήμερα διατάξεις, κατηγορίες συμβάσεων, ενώ με την παράγραφο 10 γενικεύεται η υποχρέωση διασφάλισης από το Ελεγκτικό Συνέδριο του απορρήτου των στοιχείων του φακέλου της ελεγχόμενης σύμβασης, η οποία, μέχρι τώρα, προβλέπεται μόνο για τις δημόσιες συμβάσεις στους τομείς της Άμυνας και της Ασφάλειας.

Όσον αφορά, τέλος, στις παραγράφους 4, 5, 8, 9 και 11, επαναλαμβάνουν τις σήμερα ισχύουσες ρυθμίσεις αφενός για τη διαδικασία διενέργειας του ελέγχου και τις συνέπειες της παράλειψής του, αφετέρου για την, κατ' εξαίρεση, δυνατότητα εκ των υστέρων υποβολής προς έλεγχο

των συμβάσεων ανάθεσης δημόσιας υπηρεσίας για την εκτέλεση δρομολογίων στις θαλάσσιες ενδομεταφορές.

Επί του νέου άρθρου 36:

Σε γενικές γραμμές και εξαιρουμένων αφενός των λεκτικών αναδιατυπώσεων, ιδίως όσον αφορά στην αδόκιμη απαίτηση «σπουδαίου» έννομου συμφέροντος, αφετέρου της συγκέντρωσης όλων των σχετικών διατάξεων στο ίδιο άρθρο, οι ρυθμίσεις για την αίτηση ανάκλησης κατά των αρνητικών πράξεων των Κλιμακίων και Επιτρόπων διατηρούνται ως έχουν. Εισάγεται ωστόσο σημαντική προσθήκη σχετικά με την εξουσία του αρμόδιου για την εκδίκαση της αίτησης ανάκλησης Τμήματος να υπεισέρχεται, με τη συνδρομή, όπου απαιτείται, προσώπων με τις αναγκαίες ειδικές γνώσεις, στην εξέταση τεχνικής φύσης ζητημάτων, προς το σκοπό της ουσιαστικοποίησης του ελέγχου, με μέριμνα ταυτοχρόνως, στο στάδιο που προβλέπεται η εξουσία αυτή και με τις διαδικαστικές προϋποθέσεις που τίθενται, προκειμένου να γίνει χρήση της, ο έλεγχος να μην καθυστερεί σημαντικά τη διαδικασία σύναψης των δημοσίων συμβάσεων.

Επί των νέων άρθρων 37 και 37 Α:

Οι διατάξεις για την αίτηση αναθεώρησης, για λόγους συστηματικότερης κατάταξης των σχετικών ρυθμίσεων, αναλόγως του αντικειμένου τους, παρατίθενται σε χωριστό άρθρο από εκείνο στο οποίο προβλέπεται η άρση αμφιβολίας ή αμφισβήτησης. Το κύριο, ωστόσο, σημείο της προτεινόμενης τροποποίησης, με σκοπό την αναβάθμιση του ελέγχου, εντοπίζεται στην ανάθεση αμφοτέρων των εν λόγω αρμοδιοτήτων, όχι πλέον στο μη δυνάμενο ευχερώς να υπαχθεί στην πάγια οργανωτική διάρθρωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου Τμήμα Μείζονος - Επταμελούς Σύνθεσης, αλλά στην ελάσσονα Ολομέλεια του Δικαστηρίου. Κατά τα λοιπά, ενόψει της ως άνω μεταβολής, καθίσταται περιττή, ως αυτονόητη, και για το λόγο αυτό δεν έχει επαναληφθεί, η ρύθμιση περί του ότι η απόφαση επί της αίτησης αναθεώρησης δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα. Επίσης, οι λόγοι και η διαδικασία εκδίκασης της αίτησης αναθεώρησης ρυθμίζονται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο όπως για την αίτηση ανάκλησης, ενώ, περαιτέρω, καθορίζεται σαφές χρονικό σημείο έναρξης της προθεσμίας για την άσκηση της αίτησης αναθεώρησης, σε αντίθεση με τη σήμερα ισχύουσα διάταξη, που φαίνεται να εξαρτά την κίνηση της προθεσμίας αυτής από την κοινοποίηση της προσβαλλομένης απόφασης, όχι στον ενδιαφερόμενο, αλλά σε όλους όσους διετέλεσαν διάδικοι στη ενώπιον του Τμήματος δίκη επί της αίτησης ανάκλησης.

Μετά το τέλος της συνεδρίασης συντάχθηκε το παρόν πρακτικό, το οποίο, αφού θεωρήθηκε και εγκρίθηκε από τον Πρόεδρο, υπογράφεται από τον ίδιο και τη Γραμματέα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

**Για την ακρίβεια
Η Γραμματέας**

Ελένη Αυγουστόγλου